

HIKLU

Onnettomuuksien

ehkäisyn

suunnitelma

2024

Käyttö: Pelastuslaitoksen henkilöstön ja asiakkaiden käyttöön

Käyttöalue: Helsingin kaupungin, Itä-Uudenmaan, Keski-Uudenmaan ja Länsi-Uudenmaan pelastuslaitosten alueet.

Sisällys

1.	Onnettomuuksien ehkäisyn suunnitelman tarkoitus ja tavoitteet	3
2.	Palvelutasopäätöksen, riskianalyysin ja ilmiöiden vaikutukset suunnitelmaan	4
3.	Toimintaympäristöistä nousevat tarpeet ja niihin kohdistetut palvelut	6
4.	Palveluiden kuvaus HIKLU-alueella.....	13
4.1.	Turvallisuusviestintä	13
4.2.	Valvonta	14
4.2.1.	Määräaikainen valvonta.....	15
4.2.2.	Ylimääräinen valvonta	16
4.3.	Kemikaalivalvonta	17
4.4.	Asiantuntijapalvelut	19
5.	Palveluiden toteutus Itä-Uudenmaan pelastuslaitoksessa 2024	23
5.1.	Ohjaus, neuvonta ja turvallisuusviestintä	27
5.1.1.	Turvallisuusviestintä ja koulutus	27
5.1.2.	Neuvonta- ja ohjauspalvelut	29
5.2.	Palontutkinta	30
5.3.	Yhteistyö onnettomuuksien ehkäisemisessä	32
5.3.1.	Yhteistyö rakentamisen ja kaavoituksen ohjauksessa	32
5.3.2.	Paloriski-ilmoitusten valvonta ja siihen liittyvät palvelut	34
5.3.3.	Muu viranomais- ja sidosryhmäyhteistyö	34
5.4.	Valvontatoiminta.....	35
5.4.1.	Pelastuslain 2. ja 3. luvun säännösten valvonta	35
5.4.2.	Paloturvallisuuden itsearviointi	39
5.4.3.	Kemikaalivalvonta	40
5.5.	Resurssit, seuranta ja tavoitteet	42

1. Onnettomuuksien ehkäisyn suunnitelman tarkoitus ja tavoitteet

Onnettomuuksien ehkäisyn suunnitelmassa määritetään kokonaisuutena pelastuslaitoksen valvontatoiminta, asiantuntijapalvelut sekä turvallisuusviestintä.

Uudenmaan alueen pelastuslaitosten (HIKLU) yhteinen onnettomuuksien ehkäisyn suunnitelma tukee ja kehittää palveluiden yhdenmukaista ja kustannustehokasta järjestämistä sekä riittävien voimavarojen kohdentamista oikeisiin toimenpiteisiin oikea-aikaisesti. Toiminnassa ja sen suunnittelussa otetaan entistä paremmin huomioon asiakas ja kehitetään palveluita asiakaslähtöisesti.

HIKLU-yhteistyön avaintavoitteita ovat asiakaspalvelun yhtenäistäminen Uudenmaan alueella, suuronnettomuuksiin ja vaativiin johtamistilanteisiin liittyvän suorituskyvyn parantaminen, palvelutasopäätöksen mukaisen palvelutason saavuttaminen ja työhyvinvoinnin kehittyminen muuttuvassa toimintaympäristössä. Onnettomuuksien ehkäisytyötä ohjaa erityisesti avaintavoite asiakaspalvelun yhtenäistämistä.

Pelastuslaitoksen on pelastuslain 78§:n mukaan valvottava alueellaan pelastuslain 2 ja 3 luvun säännösten noudattamista. Pelastuslain 79 §:n mukaan pelastuslaitoksen on laadittava valvontasuunnitelma valvontatehtävän toteuttamisesta. Valvonnan on perustuttava riskien arviointiin, ja sen tulee olla laadukasta, säännöllistä ja tehokasta. Valvontasuunnitelmassa määritetään suoritettavat palotarkastukset ja muut valvontatoimenpiteet sekä kuvataan, miten valvontasuunnitelman toteutusta arvioidaan. Kemikaaliturvallisuuslain 27 a § mukaisesti vaarallisten kemikaalien vähäistä teollista käsittelyä ja varastointia harjoittavien kohteiden valvonta voidaan myös sisällyttää valvontasuunnitelmaan. Valvontasuunnitelman tulee perustua alueen pelastustoimen palvelutasopäätökseen.

Lisäksi pelastuslaitoksen on pelastuslain 27§:n mukaan huolehdittava alueellaan pelastustoimelle kuuluvasta ohjauksesta, neuvonnasta ja turvallisuusviestinnästä. Tavoite on tulipalojen ja muiden onnettomuuksien ehkäiseminen, varautuminen onnettomuuksien torjuntaan, asianmukainen toiminta onnettomuus- ja vaaratilanteissa sekä onnettomuuksien seurauksien rajoittaminen.

Pelastustoimelle on asetettu pelastuslain 43§:ssä velvoite onnettomuuskehityksen seurantaan. Tähän kuuluvat onnettomuusuhkien sekä onnettomuuksien määrän ja syiden kehityksen seuranta. Näistä on tehtävä johtopäätöksiä, joiden perusteella on ryhdyttävä toimenpiteisiin onnettomuuksien ehkäisemiseksi. Toinen velvoite liittyy yhteistyöhön onnettomuuksien ehkäisyssä, josta määrätään pelastuslain 42§:ssä. Pelastuslaitosten tulee onnettomuuksien ehkäisemiseksi ja turvallisuuden ylläpitämiseksi toimia yhteistyössä muiden viranomaisten sekä alueella olevien yhteisöjen ja asukkaiden kanssa.

Onnettomuuksien ehkäisyn toimenpiteitä suunnitellaan ja kohdennetaan entistä vahvemmin riskiperusteisesti esimerkiksi hyödyntämällä ja kehittämällä Uudenmaan alueen yhteistä riskianalyysiä. Onnettomuuksien ehkäisyssä hyödynnetään palontutkinnalla tuotettua tietoa.

2. palvelutasopäätöksen, riskianalyysin ja ilmiöiden vaikutukset suunnitelmaan

Onnettomuuksien ehkäisyn suunnitelma perustuu palvelutasopäätökseen, Uudenmaan pelastuslaitosten yhteiseen riskianalyysiin sekä Sisäministeriön Onnettomuuksien ehkäisyn toimintaohjelmaan. HIKLU-alueen pelastuslaitosten palvelutasopäätökset on laadittu vuosille 2024 - 2026. Palvelutasopäätöksessä määritellään pelastuslaitoksen toiminnan tavoitteet, käytettävät voimavarat sekä tarjottavat palvelut ja niiden taso.

Palvelutason tulee vastata alueen riskejä ja uhkia, mitä varten Uudenmaan pelastuslaitokset ovat laatineet yhteistyössä riskianalyysin. Riskianalyysissa on esitetty toimintaympäristön kuvaus sekä siinä tapahtuneet ja ennustettavat muutokset ja muutosvoimat, onnettomuustilastojen ja asiantuntija-arvioiden perusteella tunnistetut keskeiset uhkat ja riskit, joihin pelastuslaitosten tulee varautua sekä arvio palvelutasosta suhteessa riskianalyyseissa tunnistettuihin riskeihin. Osana riskianalyysityötä on tunnistettu Uudenmaan erityistä tarkastelua vaativat kohteet ja näihin kohdistuvat onnettomuuksien ehkäisyn toimenpiteet on määriteltä pelastuslaitoskohtaisissa osioissa.

Uudenmaan pelastuslaitoksilla on käytettävissään useita erilaisia riskienhallinnan keinoja, joilla toimintaympäristön uhkiin ja riskeihin vastataan. Osa keinoista on ennaltaehkäiseviä ja niillä pyritään ensisijaisesti vähentämään onnettomuuksien lukumäärää sekä varautumaan onnettomuuksiin ja minimoimaan niiden seurausvaikutuksia etukäteen. Näillä onnettomuuksien ehkäisyn toimenpiteillä tuetaan yksittäisten ihmisten, yhteisöjen ja yhteiskunnan toimijoiden omatoimista varautumista sekä parannetaan heidän valmiuksiaan huolehtia ja ottaa vastuuta omasta ja ympäröivän yhteiskunnan turvallisuudesta.

Keskeiset havainnot yleisestä toimintaympäristöstä liittyvät väestörakenteen muutokseen, teknologian kehitykseen, sään ääri-ilmiöiden ja niiden aiheuttamien seurausvaikutusten lisääntymiseen, julkisen talouden heikkenemiseen, eriarvoistumiseen sekä turvallisuusympäristön muutokseen.

HAVAINTO	PALVELUTARVE TAI -SUOSITUS
Ikäntyneiden ja vieraskielisten osuus väestöstä kasvaa.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Järjestö- ja viranomaisyhteistyön lisääminen 2. Turvallisuusviestinnän kielivalikoiman ja selkokielisyyden lisääminen
Teknologian kehitys	<ol style="list-style-type: none"> 1. Henkilöstön suorituskykyvaatimusten määrittäminen ja osaamisen kehittäminen 2. Toiminnan jatkuvuuden varmistaminen kaikissa tilanteissa 3. Teknologian hyödyntäminen palveluiden kehittämisessä
Ilmastonmuutos ja sään ääri-ilmiöt	<ol style="list-style-type: none"> 1. Viestintään panostaminen 2. Väestön omatoimisen varautumisen valmiuksien parantaminen
Julkisen talouden heikkeneminen	<ol style="list-style-type: none"> 1. Resurssien tarkempi kohdentaminen, tiedolla johtaminen korostuu 2. Digitaalisten palveluiden kehittäminen 3. Viranomaisyhteistyön kehittäminen
Sosiaalisen ja yhteiskunnallisen eriarvoistumisen kasvu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Viranomaisyhteistyön kehittäminen 2. Palontutkinnan tietojen järjestelmällinen hyödyntäminen riskianalyysoissa, toiminnan suunnittelussa ja oman toiminnan kehittämisessä 3. Turvallisuusviestinnän kohdentaminen
Muuttunut turvallisuusympäristö	<ol style="list-style-type: none"> 1. Väestön resilienssin tukeminen aktiivisella turvallisuusviestinnällä sekä turvallisuuskoulutuksilla 2. Kriittisen infrastruktuurin toimintavarmuuden tukeminen yhteistyössä toiminnanharjoittajien kanssa
Suuronnettomuuksien ja häiriötilanteiden riski on aiempaa korkeampi ja ne toteutuessaan haastavat Uudenmaan pelastuslaitosten suorituskyvyn	<ol style="list-style-type: none"> 1. Turvallisuusviestinnässä on tärkeä ottaa huomioon eroavaisuudet kaupunkilaisten sekä maaseudulla asuvien omatoimisessa varautumisessa 2. Resurssien tarkempi kohdentaminen, tiedolla johtaminen korostuu

3. Toimintaympäristöistä nousevat tarpeet ja niihin kohdistetut palvelut

Rakennettu ympäristö

Rakentaminen keskittyy Uudellamaalla taajamakeskuksiin ja erityisesti pääkaupunkiseudulle. Väestönkasvun paine ja kaupungistuminen pakottavat löytämään uusia keinoja asuntotuotannon, palveluiden ja toimitilojen lisäämiseksi. (1)

Korkeaa ja matalaa rakentamista sekä asuin- ja julkisia tiloja yhdistelevät, haastavat kaupunkirakentamisen kohteet yleistyvät kasvukeskuksissa, jotka sijaitsevat liikenneväylien läheisyydessä. (2) Myös teknologinen kehitys asettaa uudenlaisia haasteita rakentamisen turvallisuudelle. Ekologinen rakentaminen ja ekologisten materiaalien käyttäminen lisääntyvät.

Ilmastonmuutos lisää sään ääri-ilmiöiden toistuvuutta ja kuormitusta kaupunkiympäristössä. (3)

Pelastuslaitosten riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa, että turvallisuusnäkökulma huomioidaan suunnittelussa ja rakentamisessa.

Riskit	Riskiin vaikuttavat trendit	Palvelutarve ja -suositus
Rakennuspalot	<p>Haastavan kaupunkirakentamisen kohteet yleistyvät.</p> <p>Uudet teknologiset ratkaisut lisääntyvät (esim. aurinkopaneelit, sähköautot).</p> <p>Ekologiset rakennusmateriaalit lisääntyvät.</p> <p>Tiheä kaavoittaminen ja haastava kaupunkirakentaminen voivat lisätä onnettomuuspaikan saavuttamisen haasteellisuutta.</p>	<p>Haastavat kohteet sekä teknologian ja rakentamisen kehitys tulee huomioida annettaessa asiantuntijalausuntoja uudis- ja korjausrakentamisessa.</p> <p>Pelastustoiminnan edellytysten varmistaminen rakentamisen ja maankäytön suunnittelun ohjauksella.</p> <p>Pelastuslaitoksen ohjeista tiedottaminen ja sisällön kouluttaminen eri sidosryhmille.</p>
(Hulevesitulvat) Kaupunkitulvat ja myrskyvahingot	Sään ääri-ilmiöiden toistuvuus lisääntyy ja vaikutukset voivat olla merkittävämpiä.	Kaupunkitulvat, tuulen aiheuttamat vauriot ja muut häiriötilanteet tulee minimoida kaavoituksessa ja uudisrakentamisessa.

Asuminen

Uudellamaalla asuu vuonna 2022 noin 1,73 milj. asukasta (4). Väestö on keskittynyt pääkaupunkiseudulle, ympäryskuntiin ja taajamiin, muilta osin Uudenmaan alue on harvaan asuttua maaseutua. Kaupunkialueilla ja taajamissa erityisesti kerrostaloasuminen on yleistä. (5)

Suomessa 90 % tapaturmaisista kuolemista tapahtuu asunnoissa ja vapaa-aikana, mutta tapaturmakuolleisuus vähentyy tasaisesti. (6) Aiempaa suurempi osa työstä ja opiskelusta tapahtuu kotoa käsin ja oleskelu kotona on lisääntynyt. (7)

Ikääntyneet henkilöt asuvat yhä pidempään kotona ja toimintakyvyltään rajoittuneiden henkilöiden kotihoito yleistyy. Vieraskielisten osuus väestöstä kasvaa, mikä tulee huomioida palveluiden saavutettavuudessa. Myös asuinalueiden eriarvoistumista on havaittu erityisesti pääkaupunkiseudulla. (8)

Teknologian kehitys on keskeisessä roolissa myös asumisen turvallisuudessa. Paloturvallisuuteen vaikuttavat esimerkiksi täyssähköisten kulkuvälineiden, aurinkopaneelien ja litiumakut yleistyminen. (9)

Pelastuslaitosten riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa, että asuinympäristöt ovat turvallisia ja jokaisella on edellytys huolehtia turvallisuudestaan.

Riskit	Riskiin vaikuttavat trendit	Palvelutarve ja suositus
Asuinrakennuspalot	<p>Tyypillisimmin syynä ihmisen toiminta. Toimivat palovaroittimet puuttuvat yli puolesta paloasunnoista.</p> <p>Rajoittunut toimintakyky ikääntyvillä ja erityisryhmillä voi lisätä syttymän todennäköisyyttä ja seurausten vakavuutta.</p> <p>Vieraskielisen väestön määrä kasvaa ja heidät tavoitetaan muuta väestöä heikommin.</p> <p>Uudenlainen teknologia kodeissa lisääntyy. Energiakriisi lisää tulisijojen ja muiden vaihtoehtoisten lämmittimien käyttöä ja polttoaineiden varastoja kasvatetaan.</p>	<p>Asiakkaiden neuvonta, päivystävä palotarkastaja, sidosryhmäyhteistyö.</p> <p>Turvallisuuskoulutus ja turvallisuusyhteistyö.</p> <p>Asuinrakennusten paloturvallisuuden itsearviointi ja valvontakäynnit. Nuohousvikailmoitusten sekä asuntojen riski-ilmoitusten käsittely.</p> <p>Turvallisuusviestintä selkokielellä sekä yleisimmillä alueen vierailta kielillä.</p>
Tapaturmat	Ikääntyvien asuttaminen kotona voi lisätä tapaturmien todennäköisyyttä.	Viranomais- ja sidosryhmäyhteistyö, turvallisuuskoulutus ja viestintä.
Muuttunut turvallisuusympäristö	Tahtotila väestönsuojien kunnossapitoon ja omatoimiseen varautumiseen kasvaa.	Asuinrakennusten paloturvallisuuden itsearviointi ja valvontakäynnit. Turvallisuusviestintä. Sidosryhmäyhteistyö.

Työ

Uudellamaalla on noin 770 000 työpaikkaa, joista jopa noin 600 000 sijaitsee pääkaupunki-seudulla. Työpaikkojen määrässä on havaittavissa nouseva trendi. (5)

Etätyö on lisääntynyt korona-pandemian myötä ja trendinä ovat myös työskentelytilat, joissa henkilöt vaihtuvat jopa päivittäin. (7) Erilaisten työntekomuotojen lisääntyminen ja työn rakenteiden muuttuminen vaikuttavat siihen, keitä työtiloissa oleskelee ja millaiset heidän turvallisuustaitonsa ovat.

Pelastuslaitosten riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa, että työympäristöt ovat turvallisia ja niiden turvallisuudesta osataan huolehtia omatoimisesti.

Riskit	Riskiin vaikuttavat trendit	Palvelutarve ja -suositus
Rakennuspalot	<p>Muissa kuin asuinrakennuksissa sattuneista rakennuspaloista noin 45 % on tilastojen mukaan ihmisen toiminnasta ja hieman yli 25 % koneen tai laitteen viasta aiheutuneita. Yleisimmät syyt rakennuspaloissa olivat tahallisesti sytytetty palo (noin 15 %) sekä sähkölaitteen vika (noin 12 %), ja rakennuspalovaaroissa sähkölaitteen tai koneen vika/häiriö (yhteensä noin 40 %). (5)</p> <p>Toimivat palovaroittimet puuttuvat 85% rakennuspaloissa tai rakennuspalovaaroissa, jotka tapahtuvat muissa kuin asuinrakennuksissa.</p> <p>Alkusammutusta yritetään keskimäärin vain noin kolmasosassa rakennuspaloista, jotka tapahtuvat muissa kuin asuinrakennuksissa.</p> <p>Etätyön määrä on lisääntynyt, jonka vuoksi etätyöpisteen turvallisuusasioiden huomioiminen ja oma turvallisuusosaaminen on tärkeää. Etätyöntekijöiden poissaolo työpaikalta korostaa jokaisen (lähi-)työpaikalla työskentelevän vastuuta olla omalta osaltaan turvallisuustietoinen ja -taitoinen työpaikan turvallisuusasioista.</p> <p>Vieraskielisen väestön osuus sekä henkilöstön vaihtuvuus haastaa työympäristössä turvallisuusasioihin liittyvää perehdytystä sekä turvallisuusosaamisen varmistamista ja ylläpitoa.</p>	<p>Määräaikaisessa valvonnassa annetaan ohjausta ja neuvontaa omatoimisesta varautumisesta. Valvonnan riskiperusteinen suunnittelu sekä tarkastusten kohdentaminen.</p> <p>Huomioidaan monipaikkaiseen työhön liittyvät turvallisuushaasteet palveluntuotannossa.</p> <p>Tarvittaessa työympäristöihin kohdistetut turvallisuuskoulutukset selkokielellä sekä lisäksi turvallisuusviestintä yleisimmillä alueen vierailia kielillä.</p>
Vaarallisten aineiden onnettomuudet	<p>Syynä tyypillisesti ihmisten huolimattomuus tai teknisen laitteen pettäminen (bensiniin ylitäytöt sekä teollisuuslaitosten häiriöt). (5)</p>	<p>Kemikaalivalvonta.</p> <p>Vaarallisten aineiden onnettomuuksien riskiperusteinen huomiointi omatoimisessa varautumisessa.</p>

Varhaiskasvatus ja opiskelu

Esi- ja perusopetuksen kautta voidaan tavoittaa Uudellamaalla käytännössä lähes 100 % lapsista. Vieraskielisten oppilaiden lisääntyminen aiheuttaa uudenlaisia haasteita turvallisuusviestinnän ja –koulutuksen toteuttamiselle ja saavutettavuudelle.

Asuinalueiden alueellisen eriytymisen on todettu vaikuttavan oppimisenestykseen. (14) Palveluiden suunnittelussa tulee huomioida turvallisuuskasvatuksen saavutettavuuden yhdenvertaisuus kaikille lapsille ja nuorille. Oppiminen tapahtuu aikaisempaa useammin avoimessa ympäristössä (15), mikä aiheuttaa haasteensa oppilaitosten paloturvallisuudelle.

Yli puolet Uudellamaalla tapahtuvista koulu- ja päiväkotipaloista on ihmisen toiminnasta aiheutuneita, suurin osa tahallaan syytettyjä. Koulupalojen määrät vaihtelevat runsaasti vuosittain, mutta trendi on laskeva. (16)

Pelastuslaitosten riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa oppilaitosten turvallisuus sekä kasvattaa lasten ja nuorten turvallisuustietoja ja -taitoja läpi opintopolun.

Riskit	Riskiin vaikuttavat trendit	Palvelutarve ja suositus
Rakennuspa- lot	Avoimien oppimisympäristöjen vaikutus palo- ja poistumisturvallisuuteen. Luvaton syyttely ja tahallaan aiheutetut tulipalot ovat merkittävä syy koulupaloissa. Trendi on kuitenkin laskeva.	Kohdennettu ja kattava turvallisuusviestintä sekä turvallisuuskoulutus opintopolun eri vaiheissa. Syyttelyyn puuttuminen turvallisuuskasvatuksella ja viranomaisyhteistyöllä. Yhteistyö kasvatuksen ja koulutuksen toimialan kanssa. Valvontakäynnit.
Tapaturmat	Lapsilla yleisimpiä sairaalahoitoa vaativia tapaturmia ovat kaatuminen, putoaminen ja liikuntavamma. Kuolemien taustalla ovat yleisimmin tieliikenneonnettomuudet ja myrkytykset. Kouluun liittyvät tapaturmat sattuvat pääosin välitunneilla, liikunnassa sekä koulumatkoilla. (17) (23)	Kohdennettu ja kattava turvallisuusviestintä sekä turvallisuuskasvatus opintopolun eri vaiheissa.
Syrjäytymisestä aiheutuvat yhteiskunnalliset riskit	Sosiaalisen ja yhteiskunnallisen eriarvoistumisen kasvu.	Riskiryhmien ja ilmiöiden tunnistaminen. Moniviranomaisyhteistyö. Hyvinvointialueen toimialojen yhteistyö.

Vapaa-aika

Uudellamaalla on useita suuria yleisötapahtuma-paikkoja ja vapaa-ajan palveluihin panostetaan. Sään ääri-ilmiöt aiheuttavat erityistä riskiä yleisötapahtumien tilapäisiin rakenteisiin sekä laajojen alueiden aluesuunnitteluun.

Tapaturmaisista kuolemista tapahtuu eniten kotona ja vapaa-ajalla. Kansallisesti yleisimmät syyt vapaa-ajan tapaturmissa liikunnan parissa loukkaantumisen lisäksi ovat kaatuminen, kompastuminen, liukastuminen tai matalalta putoaminen. (19)

Vapaa-ajalla tapahtuva matkailu on selkeästi lisääntymässä ja Uudellamaalla kirjattiin 7,2 miljoonaa maksullista yöpymistä vuonna 2022. (24)

Pelastuslaitosten riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa tapahtumien turvallisuus yhdessä muiden toimijoiden kanssa sekä vaikuttaa ihmisten asenteisiin ja vapaa-ajan käyttäytymiseen.

Riskit	Riskiä vaikuttavat trendit	Palvelutarve ja suositus
Kaupunkitulvat ja myrskyvahingot	Sään ääri-ilmiöt lisääntyvät. (8)	Pelastuslaitoksen ohjeista tiedottaminen ja sisällön kouluttaminen eri sidosryhmille. Valvontakäynnit ja asiakaslähtöinen turvallisuusviestintä yhteistyössä muiden viranomaisten ja turvallisuustoimijoiden kanssa. Yhteistyö kaupunkisuunnittelun ja kaavoituksen kanssa.
Maastopalot	Sään ääri-ilmiöt lisääntyvät. (8)	Turvallisuusviestintä.
Tapaturmat	Tapaturmaisten kuolemien määrässä on havaittavissa laskeva trendi pitkällä aikavälillä, mutta tapaturmakuolleisuus on EU:n kolmanneksi korkein. (6)	Moniviranomaisyhteistyö vapaa-ajan toimijoiden kanssa. Turvallisuusviestintä.
Isojen massatapahtumien suuri määrä		Yhteistyö tapahtumatoimialan ja -toimijoiden kanssa. Yleisötapahtumien valvonta sekä ohjaus, neuvonta ja muut laakisäätöiset palvelut (esimerkiksi pelastussuunnitelmien kommentointi).

Liikenne

Pääkaupunkiseutu sekä siihen liittyvät kasvuvyöhykkeet sijaitsevat pääradan, kehäradan sekä metroverkon varrella. Työmatkaliikennettä kulkee pääkaupunkiseudulle myös Uudenmaan rajojen ulkopuolelta. (5) Vuoteen 2030 mennessä liikennemäärien on ennustettu edelleen kasvavan 34 %. (20) Uudellamaalla sijaitsee myös Suomen suurin lentokenttä sekä vilkasliikenteisiä satamia.

Työmatkaliikenne aiheuttaa piikin onnettomuusmäärien vuorokausivaihtelussa, mutta onnettomuudet aiheuttavat ruuhka-aikoina harvemmin henkilövahinkoja ja vaativat vähemmän pelastustoiminnan resurssia. (16) Pelastustoiminnan tehtävissä kirjattavista vakavista henkilövahingoista valtaosa kirjautuu liikenneonnettomuuksissa, mutta henkilövahinkojen määrässä on Uudellamaalla laskeva trendi. (5)

Liikenteessä yleistyvät teknologian kehittyessä uudenlaiset liikkumismuodot, kuten täyssähköiset autot ja –potkulaudat, jotka aiheuttavat uudenlaisia riskejä liikenteessä.

Pelastuslaitosten riskienhallinnan tavoitteena on vaikuttaa liikennekäyttäytymiseen ja turvalliseen toimintaan onnettomuuspaikalla.

Riskit	Riskiin vaikuttavat trendit	Palvelutarve ja suositus
Liikenneonnettomuudet	<p>Vakavia henkilövahinkoja aiheuttavien liikenneonnettomuuksien määrä vähenee Uudellamaalla. (5)</p> <p>Enemmistö suomalaisista kokee osaavansa toimia onnettomuuspaikalla, mutta vain kolmasosa arvelisi osaavansa antaa ensiapua. Enemmistö ei ole koskaan joutunut toimimaan onnettomuuspaikalla. (21)</p> <p>Liikenneonnettomuuksiin liittyy aina myös lisäonnettomuuksien riski ja pelastajien työturvallisuusriski. Hälytysajo on myös itsessään aina liikenneturvallisuusriski.</p>	<p>Kohdennettu turvallisuusviestintä ja –koulutus toimisesta onnettomuuspaikalla.</p> <p>Pelastustoiminnan edellytysten varmistaminen.</p> <p>Valvontakäynnit liikenteen ja liikkumisen kannalta merkittäviin kohteisiin.</p> <p>Ohjaus ja neuvonta pelastusviranomaisen toimivallan piirissä olevista asioista.</p> <p>Sidosryhmä- ja viranomaisyhteistyö.</p>

4. Palveluiden kuvaus HIKLU-alueella

Kappaleessa 4 on kuvattu HIKLU-pelastuslaitoksilla toteutettavat onnettomuuksien ehkäisyn palvelut, joilla pyritään saavuttamaan tavoiteltu palvelutaso. Palvelut on jaettu neljään eri osa-alueeseen: Turvallisuusviestintä, valvontatoiminta, kemikaalivalvonta ja asiantuntijapalvelut. Toimintaympäristön kuvauksessa mainittujen riskien lisäksi näillä palveluilla hallitaan ns. päivittäisistä onnettomuuksista aiheutuvia riskejä.

4.1. Turvallisuusviestintä

Turvallisuusviestinnällä tarkoitetaan toimenpiteitä, jolla pyritään parantamaan ihmisten ja organisaatioiden turvallisuusosaamista, -asenteita ja -käyttäytymistä. Turvallisuusviestintää voidaan tehdä useilla erilaisilla keinoilla, kuten neuvonnalla, koulutuksella tai mediaviestinnällä. Turvallisuusviestintää toteutetaan sekä erillisinä toimenpiteinä että integroituna muuhun pelastuslaitoksen palvelutuotantoon.

Turvallisuusviestinnän tavoitteena on, että ihmiset ja organisaatiot kykenisivät:

- tunnistamaan riskejä
- ehkäisemään onnettomuuksia ennalta
- varautumaan erilaisiin onnettomuuksiin ja häiriötilanteisiin
- toimimaan oikealla tavalla onnettomuuden tai häiriötilanteen sattuessa
- toipumaan tapahtuneista onnettomuuksista tai häiriötilanteista

Turvallisuusviestinnän toteuttaminen perustuu pelastuslain 379/2011 27§:ssä pelastuslaitokselle asetettuun tehtävään.

Turvallisuuskasvatus

Turvallisuuskasvatus on opetusta ja ohjausta, jolla pyritään kehittämään lasten ja nuorten turvallisuustietoja, -taitoja ja -asenteita.

Turvallisuuskoulutus

Pelastuslaitoksen turvallisuuskoulutus on suunnitelmallista ja kohdennettua opetusta ja ohjausta, jolla pyritään aikuisten turvallisuustietouden ja -osaamisen kehittämiseen.

Neuvonta ja opastus

Turvallisuusneuvonnalla tarkoitetaan pelastuslaitoksen jokaiseen virkatehtävään kuuluvaa neuvontatyötä, joka yleensä kohdistuu yksittäiseen ihmiseen tai ihmisjoukkoon. Turvallisuusneuvonta on satunnaista, lyhytaikaista ja asiakaslähtöisestä tarpeesta annettavaa neuvontaa. Turvallisuusneuvontaa voidaan antaa esimerkiksi puhelimen ja sähköpostin välityksellä, palotarkastuskäynnin yhteydessä, kohdetutustumisilla, tarkkailtaessa turvallisuusharjoituksia tai erillisellä neuvontakäynnillä, jota ei katsota tarkastuskäynniksi tai koulutustilaisuudeksi. Pientalojen ja taloyhtiöiden paloturvallisuuden itsearviointia tuetaan opasmateriaaleilla ja muulla neuvonnalla.

Mediaviestintä

Mediaviestintä tarkoittaa turvallisuusaiheisten viestien välittämistä erilaisilla media- ja joukkoviestimillä (radio, tv, elokuvat, www-sivut, lehdistö, sosiaalinen media, sähköiset ja paperiset tiedotteet sekä muut vastaavat menetelmät). Lisäksi joukkoviestinnällä tarkoitetaan esimerkiksi sosiaalisessa mediassa tapahtuvaa vaikuttamista. Massaviestintä voi olla koko alueen väestöä koskevaa yleistä turvallisuusasioiden informoimista tai se voi kohdistua johonkin rajatumpaan kohderyhmään. Massaviestintää voidaan käyttää myös sellaisten pelastusturvallisuuteen vaikuttavien uusien ilmiöiden ja havaintojen esilletuomisessa ja näiden aiheuttamien negatiivisten vaikutusten ennaltaehkäisemissä.

Yleisötilaisuuksissa toteutettava turvallisuusviestintä

Yleisötilaisuuksilla tässä yhteydessä tarkoitetaan ennalta suunniteltuja tapahtumia, joissa osallistujien osallistuminen on pääosin vapaaehtoista ja oma-aloitteista. Tavallisesti osallistujia määrällisesti paljon. Yleisötilaisuuksien turvallisuusviestinnällä pyritään vaikuttamaan mielikuviin ja herättämään turvallisuusajattelua. Yleisötilaisuuksien luonteen perusteella pyritään ja pystytään viestimään suurelle määrälle osallistujia pieni tarkoin valittu aihealue ja välittämään osallistujille turvallisuustietoja, -ohjeita ja -neuvoja.

4.2. Valvonta

Valvontatoiminnan tavoitteena on edistää hyvää turvallisuuskulttuuria alueella ja vähentää onnettomuuksista aiheutuvia omaisuus- ja henkilövahinkoja. Tavoitteena on valvoa, että rakennusten omistajat ja haltijat sekä toiminnanharjoittajat noudattavat pelastuslaissa määritettyjä velvollisuuksia. Valvontatoiminnalla pyritään myös varmistamaan pelastustoiminnan ja ensihoidon toimintaedellytykset onnettomuustilanteessa. Valvontatoiminta sisältää pelastuslain mukaiset valvontatehtävät, kuten palotarkastukset ja asiakirjavalvonnan.

4.2.1. Määräaikainen valvonta

Määräaikaisessa valvonnassa valvotaan pelastuslain 2 ja 3 luvuissa säädettyjen yleisten ja rakennuksen omistajaa ja haltijaa sekä toiminnanharjoittajaa koskevien velvoitteiden noudattamista. Pelastusviranomaisen valvoo myös kemikaaliturvallisuuslain mukaista kemikaalien vähäiseen teolliseen käsittelyyn ja varastointiin sekä kemikaalien säilytykseen liittyviä velvoitteita.

Vastuu kohteen turvallisuudesta on aina kohteen omistajalla ja haltijalla sekä toiminnanharjoittajalla. Valvonnan tavoitteena on myös tukea neuvonnan ja ohjauksen keinoin toimijan omatoimista varautumista ja turvallisuuskulttuuria sekä korostaa kohteen omatoimisen varautumisen merkitystä turvallisuuden parantamisessa.

Määräaikainen valvonta suoritetaan tyypillisesti pistokoeluentoisella tarkastuskierroksella, asiakirjavalvonnalla sekä asiakkaan kanssa turvallisuusasioista keskustelemalla. Valvontaa voidaan perustellusta syystä toteuttaa myös pelkkien asiakirjojen perusteella suoritettavana asiakirjavalvontana.

Valvottavat kohteet on jaettu kohdeluokkiin niiden pääasiallisen käyttötavan ja toiminnan mukaan. Luokituksessa on hyödynnetty tietoa myös erityyppisten kohteiden omaisuus- ja henkilövahinkoriskeistä.

Määräaikaisen valvonnan perusteella laaditaan pöytäkirja. Kohteiden määräaikaisvalvonnan yhteydessä havaittuja puutteita valvotaan joko asiakirjavalvontana tai jälkivalvontakäynnillä kohteessa.

Asuinrakennusten valvonta

Pelastuslain 2 ja 3 luvun velvoitteet koskevat myös asuinrakennusten omistajia, haltijoita ja toiminnanharjoittajia. Valvontaa suoritetaan tarvittaessa asiakirjavalvontana asuinrakennusten paloturvallisuuden itsearviointilomakkeen perusteella tai valvontakäynnein. Asukkaille kohdennetaan myös turvallisuusviestintää, jonka avulla pyritään korostamaan asukkaiden omaa vastuuta turvallisuudestaan ja tarjoamaan keinoja sen edistämiseksi.

Poistumisturvallisuusselvitysten käsittely

Pelastuslain 18§:n mukaan toiminnanharjoittajalla hoitolaitoksissa, palvelu- ja tukiasumisessa ja muissa näihin verrattavissa kohteissa on velvollisuus huolehtia asukkaiden ja hoidettavien mahdollisuudesta poistua turvallisesti tulipalossa tai muussa vaaratilanteessa.

Pelastuslaitos valvoo edellä mainittujen kohteiden poistumisturvallisuuden tasoa valvontakäynneillä sekä arvioimalla toiminnanharjoittajan laatimaa poistumisturvallisuusselvitystä. Toiminnanharjoittaja voidaan myös velvoittaa toteuttamaan poistumiskoe poistumisjärjestelyjen toimivuuden ja poistumiseen kuluvan ajan todentamiseksi.

Poistumisturvallisuusselvitys tulee laatia ennen toiminnan aloittamista ja päivittää vähintään kolmen vuoden välein, tai kun toiminnassa tai tiloissa tapahtuu poistumisturvallisuuteen vaikuttavia muutoksia. Uudisrakentamisen yhteydessä rakentamismääräysten mukainen turvallisuusselvitys lähtökohtaisesti korvaa poistumisturvallisuusselvityksen.

Mikäli selvityksen perusteella arvioidaan, ettei kohteen poistumisturvallisuus täytä pelastuslain 18 §:n vaatimusta, toiminnanharjoittaja voidaan velvoittaa laatimaan poistumisturvallisuuden parantamisen toteuttamissuunnitelma. Suunnitelmassa määritellään toimenpiteet ja aikataulu, joilla toiminnanharjoittaja kehittää kohteen poistumisturvallisuutta. Tarvittaessa pelastusviranomaisen voi antaa toiminnanharjoittajalle myös korjausmääräyksen esimerkiksi paloteknisen suojaustason parantamisesta poistumisturvallisuuden takaamiseksi.

4.2.2. Ylimääräinen valvonta

Pelastusviranomaisen voi harkintansa perusteella tehdä valvontaa kohteisiin esimerkiksi riski-ilmoitusten perusteella. Riski-ilmoitukset voivat tulla esimerkiksi alueen asukkailta, toiminnanharjoittajilta tai muilta viranomaisilta. Pelastusviranomaisen voi kohdentaa valvontaa myös muiden ilmoitusten, omien havaintojensa tai pelastuslaitoksessa valittujen teemojen mukaisesti.

Ilmoitus ilmeisestä palonvaarasta tai onnettomuusriskistä

Jos viranomaisen havaitsee virkatoimiensa yhteydessä tai muutoin saa tietää asunnossa tai rakennuksessa ilmeisen palonvaaran tai muun onnettomuusriskin, tulee heidän ilmoittaa asiasta pelastuslaitokselle. Ilmoitusvelvollisuus koskee myös kuntaa, muuta julkisyhteisöä ja näiden palveluksessa olevaa henkilöstöä sekä hoitolaitoksen ylläpidosta ja palvelu- ja tukiasumisen järjestämisestä huolehtivaa toiminnanharjoittajaa ja tämän palveluksessa olevaa henkilöstöä.

Valvonnan suorittamiseksi valitaan tarkoituksenmukainen valvontakeino, yleensä paikan päällä tehtävä palotarkastus. Ilmoituksesta riippuen asia voidaan joissakin tapauksissa käsitellä myös asiakirjojen perusteella tai neuvonnan ja ohjauksen keinoin. Korjaustoimenpiteiden suorittamista valvotaan tavanomaisin jälkivalvontamenettelyin.

Yleisötapahtumat

Pelastusviranomaisen valvoo yleisötapahtumien palo- ja henkilöturvallisuutta sekä tapahtumanjärjestäjän omatoimista varautumista ja pelastussuunnitelman laadintaa. Pelastussuunnitelmavelvoitteisten tapahtumien pelastussuunnitelmat arvioidaan. Lisäksi pelastussuunnitelman laadintaan ja tapahtuman turvallisuusjärjestelyihin liittyen annetaan neuvontaa ja ohjausta. Tapahtumaan suoritetaan tarvittaessa valvontakäynti.

Tapahtuman ollessa erityisen suuri tai muuten järjestelyiltään poikkeava, pelastusviranomaisen pyrkii neuvomaan ja ohjaamaan tapahtumajärjestäjää jo suunnitteluvaiheessa, jotta pelastustoiminnan edellytysten ja omatoimisen varautumisen asianmukaisesta toteutumisesta voidaan varmistua.

Yleisötapahtumiin suoritetaan valvontakäyntejä riskiperusteisesti. Pelastusyksikkö ja ensihoito osallistuvat tarvittaessa valvontakäynnille. Lisäksi suurissa ja poikkeavissa tapahtumissa tehdään tarvittaessa tapahtuma-aikaista valvontaa.

Tilapäismajoitus

Tilapäismajoitusten osalta valvotaan toiminnan palo- ja henkilöturvallisuutta sekä rakennuksen omistajan ja haltijan sekä toiminnanharjoittajan omatoimista varautumista ja pelastussuunnitelman laadintaa.

Kohteisiin, joissa järjestetään tilapäismajoitusta, suoritetaan ilmoituksen perusteella asiakirjavalvontaa, ja tarvittaessa kohteeseen suoritetaan palotarkastus turvallisen majoittumisen edellytysten tarkastamiseksi. Valvontakäynnin tarpeellisuus perustuu riskinarviointiin.

4.3. Kemikaalivalvonta

Pelastusviranomaisen valvoo vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain (390/ 2005, nk. kemikaaliturvallisuuslaki) 115 §:n perusteella vaarallisten kemikaalien vähäistä teollista käsittelyä ja varastointia sekä kemikaalien säilytystä. Kemikaaliturvallisuuslain 24 §:n mukaan vaarallisten kemikaalien vähäistä teollista käsittelyä ja varastointia saa harjoittaa vain tekemällä siitä ilmoituksen pelastusviranomaiselle.

Lisäksi kemikaaliturvallisuuslain 115 §:n perusteella pelastusviranomaisen valvoo yksityiseen kulutukseen hyväksytyjen ilitulitteiden ja vähäistä vaaraa aiheuttavien pyroteknisten tuotteiden varastointia kaupan yhteydessä ja luovutusta yksityiseen kulutukseen sekä räjähteiden ja vaarallisten kemikaalien käyttöä erikoistehosteina yleisötilaisuuksissa tai yleisissä kokouksissa.

Kemikaalien vähäistä teollista käsittelyä ja varastointia sekä säilytystä harjoittaviin kohteisiin kohdistuu osaltaan myös pelastuslain mukaista määräaikaista valvontaa.

Ilmoitusvelvollisten kemikaalikohteiden valvonta

Pelastusviranomaisen tulee kemikaaliturvallisuuslain 25 §:n mukaan tehdä vaarallisten kemikaalien vähäisestä teollisesta käsittelystä ja varastoinnista päätös, koska kemikaalien vähäistä teollista käsittelyä ja varastointia saa harjoittaa vain tekemällä siitä ilmoituksen. Päätös tehdään toiminnanharjoittajan toimittaessa kemikaaliturvallisuuslain 24 §:n mukaisen ilmoituksen. Päätöksessä voidaan asettaa ehtoja liittyen kemikaaliturvallisuuslain 2. luvun turvallisuusvaatimuksiin.

Pelastusviranomaisen on kemikaaliturvallisuuslain 27a §:n perusteella tarkastettava vaarallisten kemikaalien vähäistä teollista käsittelyä ja varastointia harjoittava tuotantolaitos ennen sen käyttöönottoa. Tarkastuksella valvotaan tuotantolaitoksen toimintatavat ja teknisen toteutuksen vaatimuksenmukaisuus sekä se, että tuotantolaitos on säännösten sekä asiasta tehdyn päätöksen mukaisessa kunnossa. Pelastusviranomainen toimii ilmoitusta käsitellessään tarvittaessa yhteistyössä muiden viranomaisten, kuten TUKES:n kanssa, ja suorittaa laitoksiin tarvittaessa ennakkokatselmuksia.

Vaarallisten kemikaalien vähäistä teollista käsittelyä ja varastointia harjoittavan tuotantolaitoksen tai muun kohteen määräaikaaisessa valvonnassa kiinnitetään huomiota tuotantolaitoksen turvalliseen käyttöön, laitoksen rakenteiden, laitteistojen ja varusteiden huoltoon ja kunnossapitoon, henkilöstön koulutukseen ja opastukseen sekä onnettomuuksien ehkäisyyn ja pelastustoiminnan organisointiin.

Suuronnettomuusvaaraa aiheuttavien kohteiden valvonta

Vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain (390/ 2005) 23 § mukaista laajamittaista kemikaalien teollista käsittelyä ja varastointia harjoittavien laitosten valvontaa suoritetaan yhteistyössä TUKES:in kanssa. Valvonnassa saatuja tietoja hyödynnetään suuronnettomuusvaarallisten tuotantolaitosten ulkoisen pelastussuunnitelman laadinnassa. Valvonnan yhteydessä pyritään varmistamaan, että kohteen turvallisuusselvityksessä ja sisäisessä pelastussuunnitelmassa on riittävät tiedot pelastuslaitoksen ulkoista pelastussuunnittelua varten.

Öljyntorjuntavalmiuden valvonta

Pelastuslain mukaisesti pelastuslaitoksen on valvottava alueellaan öljytuotteita sekä muita kemikaaleja varastoivien tai käsittelevien laitosten öljyntorjuntavalmiutta. Öljyntorjuntavalmiuden vaatimustaso määräytyy kohteessa varastoitavien tai käsiteltävien öljytuotteiden määrien perusteella. Ainemäärät ja niihin perustuvat velvollisuudet on määritelty pelastuslaissa.

Öljyntorjunnan osalta pelastuslaitokset tekevät tiivistä yhteistyötä toiminnanharjoittajien ja muiden viranomaisten kanssa. Pelastuslaitos antaa myös ohjausta ja neuvontaa öljyntorjuntaan liittyvissä kysymyksissä.

Pyroteknisten tuotteiden valvonta

Ilotulitteiden käyttöä, pyroteknisten tuotteiden varastointia kaupan yhteydessä sekä räjähteiden tai palo- ja räjähdysvaarallisten kemikaalien käyttöä erikoistehosteina valvotaan siten, kuin niistä kemikaaliturvallisuuslaissa säädetään.

Pyroteknisten tuotteiden kaupan varastoihin toimitetaan valvontakäynti vuosittain ajoittuen ilotulitteiden kaupan myyntisesonkeihin. Valvontakäynnillä varmistetaan, että varastointi- ja myyntipaikat ovat säännösten ja annetun päätöksen mukaiset.

Öljylämmityslaitteistot

Sumutuspolttimella varustettujen öljylämmityslaitteistojen turvallisuutta valvotaan suorittamalla öljylämmityslaitteistoon kohdennettu valvontakäynti kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun laitteiston omistaja on saattanut käyttöön otettavan öljylämmityslaitteiston pelastuslaitoksen tietoon.

Maanalaisille öljysäiliöille tulee suorittaa määräaikaistarkastukset 2, 5 tai 10 vuoden välein riippuen öljysäiliön kuntoluokasta, sijainnista ja kunnan ympäristömääräyksestä. Tarkastuksen suorittaa TUKES:n hyväksymä tarkastusliike.

4.4. Asiantuntijapalvelut

Pelastuslaitos tarjoaa asiantuntijapalveluita, joita ovat esimerkiksi lausuntojen antaminen eri viranomaistahoille, asiakkaiden ohjaus ja neuvonta sekä viranomaisyhteistyö.

Päivystävä palotarkastaja

Pelastuslaitoksen päivystävä palotarkastaja antaa asiakkaille neuvontaa ja ohjausta puhelimitse ja sähköpostilla onnettomuuksien ehkäisyn palveluihin liittyen. Päivystävä palotarkastaja neuvoo esimerkiksi pelastussuunnitelmien ja ilmoituslomakkeiden laadinnassa ja kodin tai työpaikan turvallisuutta koskevissa kysymyksissä.

Rakentamisen suunnittelun ohjaus ja kaavalausunnot

Pelastuslaitokset tekevät yhteistyötä alueen kuntien rakennusvalvontojen kanssa ja toimivat paloturvallisuusasiantuntijoina rakentamisen suunnittelun ohjauksessa ja neuvonnassa myös rakennushankkeen suunnittelijoiden suuntaan. Uudiskohteiden ja merkittävien saneerauskohteiden osalta annetaan lausunto rakennuksen käyttöönotosta, jos rakennusvalvontaviranomainen on sitä rakennusluvassa edellyttänyt. Lausuntoa varten huomioidaan mahdollisen kohdekäynnin sekä asiakirjojen perusteella palo- ja käyttöturvallisuuteen sekä pelastustoiminnan edellytyksiin liittyvien ratkaisujen toteutus. Kohdekäynti suoritetaan yleensä ennen rakennusvalvonnan suorittamaa varsinaista käyttöönottotarkastusta.

Kuntia ohjataan myös kaavoitusvaiheessa ja pelastuslaitos voi antaa pyydettäessä kaavasta lausunnon.

Rakentamisen suunnittelun ohjauksessa ja kaavoituksessa pelastusviranomainen ottaa kantaa muun muassa:

- kohteen saavutettavuus suhteessa käytössä olevaan kalustoon (pelastusteiden ja varatiejärjestelyiden ohjeistus ja toteutus)
- sammutusreittien järjestelyt sekä pelastustoiminnan työturvallisuus
- sammutusveden saanti, riittävyys sekä hallinta kohteessa ja sen ympäristössä
- pelastustoimen laitteiden sijoittelu ja toteutus esimerkiksi paloilmittimen toteutuspöytäkirja, sammutuslaitteiston suunnitteluperusteet, savunpoiston järjestelyt, sammutusvesiputkistot, pelastustoimintaan käytettävät hissit ja viranomaisverkon kuuluvuus rakennuksessa.
- tilojen rakenteelliseen paloturvallisuuteen sekä käyttöturvallisuuteen

Pelastustoimen laitteet

Pelastustoimen laitteilla tarkoitetaan yleensä mm. automaattisia paloilmoitimia, sammutuslaitteistoja, savunpoistojärjestelmiä, sammutusvesiputkistoja sekä poistumisvalaistusjärjestelmiä. Näiden laitteiden huolto- ja kunnossapitovastuu on aina kiinteistön omistajalla, haltijalla ja toiminnanharjoittajalla.

Pelastuslaitos valvoo laitteiden kunnossapitoa ja toimintaa pääasiallisesti määräaikaisen valvonnan yhteydessä sekä asiakirjavalvonnalla. Lisäksi valvotaan, että laitteiden käytettävyys on asianmukaisessa kunnossa. Pelastuslaitos myös antaa ohjausta laitteistojen suunnittelussa.

Automaattisten paloilmoitimien erheelliset hälytykset työllistävät pelastuslaitoksia merkittävästi. Erheellisten palohälytysten vähentämiseksi pelastuslaitos lähettää korjauskehotuksen kiinteistöihin, joista on edeltävän 12 kuukauden aikana tullut vähintään kaksi erheellistä paloilmoitusta. Pelastuslaitos myös ohjaa ja neuvoo asiakkaita erheellisten paloilmoitusten vähentämisessä. Kolmannelta ja siitä seuraavista 12 kuukauden aikana tapahtuvista erheellisistä paloilmoituksista pelastuslaitos voi laskuttaa hälytyksistä pelastuslautakunnan vahvistaman laskutustaksan mukaisesti.

Viranomaisyhteistyö

Pelastuslaitoksen tulee onnettomuuksien ehkäisemiseksi ja turvallisuuden ylläpitämiseksi toimia yhteistyössä muiden viranomaisten sekä alueella olevien yhteisöjen ja asukkaiden kanssa sekä osallistua paikalliseen ja alueelliseen turvallisuus-suunnittelu -työhön (Pelastuslaki 41 § 1. mom.)

Viranomaisyhteistyöllä pyritään ensisijaisesti turvallisuuden tuottamiseen valvontatyössä mm. vaihtamalla riskitietoa ja toteuttamalla tarvittavia toimenpiteitä, kuten yhteisiä valvontakäyntejä. Pelastusviranomaisilla on muiden viranomaisten työtä tukeva asiantuntijarooli ja useissa säädöksissä annetaan pelastusviranomaisille oikeus ja velvollisuus antaa lausuntoja turvallisuuden näkökulmasta.

49 § Velvollisuus antaa virka-apua ja asiantuntija-apua pelastusviranomaisille

50 § Pelastusviranomaisen virka-apu muille viranomaisille

Yhteistoiminta- viranomaiset	Yhteistyön rajapinnat											Pelastustoiminnan edellytykset	Ilmoitusvelvollisuudet muille viranomaisille		
	Yhteisvalvontakäynnit	Yleisotapahtumat	Asumisturvallisuus	Palontutkinta	Patoturvallisuus	Paloilmoitilaitteet	Sammutuslaitteistot	Nuohoojien viikailmoitukset	Kemikaaliturvallisuus	Öljysäiliön turvallisuus	Eläinten hyvinvointi			Sähköturvallisuus	
Ensihoidosta vastaava	x	x	x											x	Kunnalliset
Kaavoittaja			x						x				x		
Kunnan eläinlääkäri	x		x								x			x	
Muut pelastuslaitokset		x	x	x	x	x	x	x	x	x			x	x	
Rakennusvalvonta	x	x	x	x		x	x		x	x			x	x	
Sosiaaliviranomainen	x		x											x	
Ympäristöterveysvalvonta	x	x	x						x		x			x	
Ympäristönsuojelu	x	x	x						x	x				x	
AVI	x	x							x					x	
ELY	x				x				x	x				x	
Hätäkeskuslaitos						x	x								Valtion
OTKES				x											
Poliisi	x	x	x	x					x					x	
Puolustusvoimat	x													x	
Trafi	x								x					x	
Tukes	x	x				x	x		x				x	x	
Tulli	x														
Nuohoojat	x		x					x							
Tarkastuslaitokset	x					x	x		x	x			x	x	

Taulukko 1: Pelastuslaitosten yhteistyötahot (22)

Palontutkinta

Palontutkinta on pelastuslaitoksen lakisääteinen tehtävä ja sen tavoitteena on onnettomuuksien ehkäiseminen ja vahinkojen rajoittaminen sekä pelastustoiminnan kehittäminen.

Palontutkinnassa arvioidaan tulipalon syttymissy, tapahtumaan vaikuttaneet taustatekijät, tapahtuman laajempi vaikutus, vahinkojen suuruus, merkitys ja vaikuttaneet tekijät sekä pelastustoiminnan kulku. Palontutkinnan toteutukseen ja laajuuteen vaikuttaa tapahtuman seurausten vakavuus. Pelastuslaitosten on myös seurattava onnettomuusuhkien sekä onnettomuuksien määrän ja syiden kehitystä. Onnettomuuskehityksen seurannan ja analysoinnin tulokset velvoittavat pelastuslaitosta ryhtymään tarvittaviin onnettomuuksia ennaltaehkäiseviin toimenpiteisiin.

5. Palveluiden toteutus Itä-Uudenmaan pelastuslaitoksessa 2024

Itä-Uudenmaan pelastuslaitos tuottaa kaikkia luvussa 4 kuvattuja onnettomuuksien ehkäisyn palveluja. Pelastuslaitoksen onnettomuuksien ehkäisytoiminnan palvelutuotannosta vastaa pääasiassa pelastuslaitoksen riskienhallinnan vastuualue. Vastuualueen palvelutuotantoon kuuluvat pelastuslain sekä kemikaaliturvallisuuslain mukainen valvonta, turvallisuusviestintä-, neuvonta- ja ohjauspalvelut sekä palontutkinta. Riskienhallinnan vastuualue on jakaantunut valvonnan ja rakentamisen ohjauksen, turvallisuusviestinnän ja palontutkinnan sekä kehityksen ja ohjauksen tehtäväalueisiin.

Valvonnan ja rakentamisen ohjauksen tehtäväalue vastaa pelastuslain sekä kemikaaliturvallisuuslain mukaisen valvontatoiminnan pääasiallisesta kokonaisuudesta ja siihen liittyvästä viranomaisyhteistyöstä. Tehtäväalue vastaa myös rakentamisen ja maankäytön suunnittelun neuvonnasta ja ohjauksesta sekä viranomaisyhteistyöstä.

Turvallisuuskoulutuksesta ja turvallisuusviestinnästä, sen kokonaisuudesta, sekä palontutkinnan asiantuntijapalveluiden kokonaisuudesta vastaa pääasiallisesti turvallisuusviestinnän ja palontutkinnan tehtäväalue. Tehtäväalue vastaa myös pelastuslain 42§:n mukaisten onnettomuusvaara- ja paloriski-ilmoitusten käsittelystä, valvonnasta, sekä viranomaisyhteistyöstä ja asuinrakennusten paloturvallisuuden itsearviointimenetelmän suunnittelusta, sekä toteutuksesta.

Riskienhallinnan vastuualueen yhteisten ja yleisten toimintojen suunnittelusta, ohjeistuksesta ja seurannasta, sekä vastuualueen osaamisen hallinnasta, työturvallisuudesta ja pelastuslaitoksen omavalvonnasta riskienhallinnan osalta vastaa pääasiallisesti kehityksen ja ohjauksen tehtäväalue. Tehtäväalue vastaa tämän lisäksi myös vastuualueen jatkuvuuden hallinnasta, sekä pelastustoiminnan tukemisen suunnittelusta.

Riskienhallinnan vastuualueen palvelut tuotetaan tehtäväalueiden yhteistyössä. Tehtäväalueet vastaavat pääasiassa ja ensisijaisesti niille osoitetuista tehtävistä, mutta toisiaan tukien. Lisäksi osa toiminnoista toteutetaan koko vastuualueen voimin. Tällaisia palveluita ovat esimerkiksi määräaikainen valvonta, palontutkinta ja päivystän palotarkastajan tehtävät, sekä osaltaan turvallisuusviestintä.

Onnettomuuksien ehkäisyn painopisteet ja kehittämiskohteet

Valtakunnallisten ja alueelliset pelastustoimea ohjaavien päämäärien ja strategisten linjausten mukaisesti Itä-Uudenmaan pelastuslaitoksen vastualuekohtaiset painopisteet ja tavoitteet palvelutasopäätöskaudelle 2024-2026 onnettomuuksien ehkäisyn ja valvonnan osalta ovat:

- Turvallisuuden edistäminen yhteistyössä asiakkaiden, viranomaisten ja muiden toimijoiden kanssa
- Laadukas ja yhdenmukainen asiakaspalvelu
- Toiminnan perusteena riskiperusteisuus ja toimialueen erityispiirteet

Onnettomuuksien ehkäisyn palvelutuotannon suunnittelussa ja palvelutuotannossa sekä sen kehittämisessä huomioidaan toimialueen erityispiirteet. Uudenmaan pelastuslaitosten riskianalyyssissä Itä-Uudenmaan osalta korostuvat toimialueen erityispiirteiden huomioiminen sekä erityistä tarkastelua vaativat kohteet, väestön monimuotoistuminen ja ikääntyminen. Toimialueella sijaitsevat muun muassa Porvoon Kilpilahden teollisuusalueella sijaitseva Pohjoismaiden suurin kemianteollisuuden keskittymä sekä Loviisan ydinvoimalaitos. Lisäksi Porvoossa sekä Loviisassa on kulttuurihistoriallisesti merkittävä ja laaja vanha kaupunki. Tarkoituksena on huomioida näiden kohteiden erityispiirteet entistä tarkoituksenmukaisimmin keinoin onnettomuuksien ehkäisy palveluiden suunnittelussa ja palvelutuotannossa.

Toimialueen erityispiirteistä kertovia erityistä tarkastelua vaativia kohteita on pelastuslaitoksen onnettomuuksien ehkäisyn palvelutuotantoon liittyen 28 kpl seuraavasti:

- Kohteessa tapahtuvan onnettomuuden vaikutukset ovat laajat ihmisille 3 kpl
- Tärkeä toiminnot ja niiden turvaaminen 12 kpl
- Kohteessa tapahtuvan onnettomuuden vaikutukset ovat laajat omaisuudelle 12 kpl
- Pelastustoiminnan kannalta erityisen haastavat kohteet ja toiminnot 1 kpl

Erityistä tarkastelua vaativien kohteiden huomiointi		
Kohderyhmä	Tavoitteet ja vaikuttaminen	Toimenpiteet 2024
Kohteet, joiden vaikutukset voivat olla laajat ihmisille	<ul style="list-style-type: none"> Pelastustoiminnan edellytysten varmistaminen ja kehittäminen Kohteiden lähialueilla sijaitsevien muiden kohteiden huomiointi omatoimisen varautumisen varmistamiseksi ja kehittämiseksi 	<ul style="list-style-type: none"> Kohderyhmän palotarkastukset yhteistyössä pelastustoiminnan vastualueen kanssa <ul style="list-style-type: none"> Toiminnan/toimintamallin edelleen kehittäminen, mm. valvonnan suunnittelu ja sisältö, kohdetutustumiset Toiminnan/toimintamallin kehittäminen lähialueilla sijaitsevien kohteiden osalta, mm. <ul style="list-style-type: none"> Keinot, sisällöt ym.
Tärkeiden toimintojen kohteet	<ul style="list-style-type: none"> Pelastustoiminnan edellytykset Tilojen turvallisuus, toiminnan jatkuvuus ja omatoiminen varautuminen 	<ul style="list-style-type: none"> Valvonnan suunnittelu Toiminnan/toimintamallin kehittäminen tulevaisuudessa (2025-)
Kohteet, joiden vaikutukset voivat olla laajat omaisuudelle	<ul style="list-style-type: none"> Kulttuurihistoriallisen arvo-omaisuuden suojaamisen ja pelastamisen huomiointi sekä edellytysten varmistaminen/parantaminen Kulttuurihistoriallisen arvo-omaisuuden huomioiminen omatoimisessa varautumisessa 	<ul style="list-style-type: none"> Kohderyhmän huomiointi valvonnan suunnittelussa <ul style="list-style-type: none"> Toiminnan/toimintamallin kehittäminen ja pilotointi 2024 mm. keinot ja sisällöt Porvoon vanhan kaupungin yhdistetty turvallisuusviestintä ja -valvontakierros <ul style="list-style-type: none"> Toiminnan edelleen kehittämisen/laajentaminen
Pelastustoiminnan kannalta haastavat kohteet	<ul style="list-style-type: none"> Pelastustoiminnan edellytysten varmistaminen ja kehittäminen Omatoiminen varautuminen 	<ul style="list-style-type: none"> Valvonnan suunnittelu <ul style="list-style-type: none"> Toiminnan/toimintamallin kehittäminen ja pilotointi seuraavassa valvontakierrossa, mm. keinot, sisällöt ym.

Itä-Uudenmaan pelastuslaitoksen palvelutasopäätöksessä on määritelty vuosittaisten tavoitteiden lisäksi erilaisia tarpeita ja tavoitteita toiminnan kehittämiseksi sekä toiminnassa huomioitavaksi toimintaympäristö ja riskianalyysi huomioiden. Tarpeet ja tavoitteet liittyvät niin päivittäiseen palvelutuotantoon ja toimintaan, sisäisiin toimintatapoihin, kuin myös palvelutuotannon ja henkilöstön osaamisen kehittämiseen. Suoraan onnettomuuksien ehkäisyn palvelutuotantoon liittyviksi kehittämiskohteiksi palvelutasopäätöskaudelle 2024-2026 on päätetty:

- Kehitetään valvonta- ja turvallisuusviestintämenetelmiä riskianalyysissä tunnistettujen erityistä tarkastelua vaativien kohteiden huomioimiseksi.
- Kehitetään sosiaalisen median ja turvallisuusviestintämateriaalin tuottamista yhteistyössä pelastuslaitoksen ja hyvinvointialueen viestinnän sekä alueellisen ja valtakunnallisen verkostoyhteistyön kautta.
- Kehitetään järjestöjen ja yhdistyksien kanssa tehtävää turvallisuusviestintäyhteistyötä häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin varautumisessa.
- Pelastussuunnitelmavelvollisten asuinrakennusten paloturvallisuuden edistäminen ja kehittäminen valvonnan ja turvallisuusviestinnän keinoja yhdistämällä.
- Kehitetään paloturvallisuuden itsearviointimenetelmän hyödyntämistä erityistä tarkastelua vaativien kohteiden vaikutusalueella (1. kohderyhmä).
- Kemikaalivalvonnan laadun ja vaikuttavuuden edelleen kehittäminen palvelutasokaudella

Suunnitelmasta poikkeaminen ja palvelutuotannon jatkuvuus

Pelastuslain 28§:n mukaisesti pelastuslaitoksen palvelutasoa määriteltäessä on otettava huomioon myös palvelutuotanto poikkeusoloissa ja olosuhteiden vaa- tiessa tehtävät on asetettava tärkeysjärjestykseen. Itä-Uudenmaan pelastuslaitok- sen onnettomuuksien ehkäisyn palvelutasoa pyritään ylläpitämään tässä suunni- telmassa mainituilla tavoilla myös normaalioloista poikkeavissa tilanteissa. Tämä voi kuitenkin edellyttää poikkeamista normaaleista toimintatavoista ja tavoitteista häiriötilanteesta riippuen. Tilanteen ja tarpeen mukainen palvelutuotannosta poik- keaminen perustelluista syistä on huomioitu myös palvelutasopäätöksessä.

Tarvittaessa palvelutuotantoa sopeutetaan palvelutason ylläpitämiseksi. Ensisijai- sesti sopeuttamisella tarkoitetaan esimerkiksi valvontatoiminnassa vaihtoehtoisten valvontakeinojen ja -menetelmien käyttämistä tai valvonnan eri osa-alueiden tai valvontakohteiden priorisoimista, mikäli palvelutason ylläpitäminen tavanomaisesti ei ole mahdollista. Samoin turvallisuusviestinnässä toimintaa voidaan sopeuttaa vaihtoehtoisin menetelmin. Palvelutuotannon sopeuttamisesta ja tavanomaisista toimintamalleista poikkeamisesta päätetään aina tapauskohtaisesti erikseen ris- kienhallinnan vastuualueella, normaalien päätöksentekomenettelyiden mukaisesti.

Toinen osa palvelutuotannon ylläpitämistä on myös toiminnan jatkuvuus. Palvelu- tuotannon jatkuvuus pyritään varmistamaan henkilöstön monipuolisella osaamisen kehittämisellä, sekä toisaalta välttämällä henkilöriippuvuuksia tietynlaisen osaami- sen liiallisen keskittymisen johdosta. Toiminnan jatkuvuutta pyritään varmistamaan myös palveluprosessien ja toimintamenetelmien kattavalla kirjallisella kuvaami- sella.

5.1. Ohjaus, neuvonta ja turvallisuusviestintä

Pelastuslaitos tarjoaa neuvontaa ja opastusta kaikkien pelastuslaitoksen palveluiden yhteydessä, sekä asiakkaiden erillisestä pyynnöstä. Asiakkaille voidaan antaa neuvontaa ja opastusta esimerkiksi arjen turvallisuudessa, pelastussuunnitelman laadinnassa tai poistumisharjoitusten toteuttamisessa.

Turvallisuusviestinnällisiä keinoja kehitetään edelleen vuoden 2024 aikana. Tavoitteena on ennaltaehkäistä paloriskiasumista ja kohdentaa asumisturvallisuuden viestintää esimerkiksi syrjäytymisvaarassa ja vaikeassa elämäntilanteessa olevien ihmisten keskuuteen.

Vuonna 2022 aloitettua kokeilua yhteistyössä Porvoon kaupungin sosiaalitoimen etsivän lähityön kanssa jatketaan. Tavoitteena on tavoittaa syrjäytyneitä ja syrjäytymisvaarassa, sekä vaikeassa elämäntilanteessa olevia henkilöitä ja antaa heille opastusta, sekä neuvontaa arjen turvallisuudessa.

Porvoon vanhassa kaupungissa keväällä 2022 pilotoitua kohdennettua turvallisuusviestintää kehitetään ja toiminta laajennetaan 2024 koskettamaan myös Loviisan vanhan kaupungin aluetta. Kilpilahden teollisuusalueen, sekä Loviisan voimalaitoksen lähialueelle kohdennetun turvallisuusviestinnän kehittämistä jatketaan vuoden 2024 aikana.

Neuvontaan ja opastukseen liittyvät toimenpiteet, kuten päivystävän palotarkastajan palvelu ja asuinrakennusten paloturvallisuuden itsearviointien toimenpiteet, kuvataan tässä dokumentissa valvonnan ja asiantuntijapalveluiden yhteydessä.

5.1.1. Turvallisuusviestintä ja koulutus

Turvallisuusviestinnän toteuttamisessa varmistetaan ruotsinkielinen palvelun tarjonta, sekä huomioidaan myös pelastusalan näkyvyys, esittely sekä alan houkuttelevuuden lisääminen rekrytointimielessä. Turvallisuusviestinnän tavoitteet ja päämäärät on kuvattu tarkemmin Itä-Uudenmaan pelastuslaitoksen palvelutasopäätöksessä.

Turvallisuuskoulutuksilla tavoitetaan vuosittain vähintään 3% alueen väestöstä palvelutasopäätöksessä määritellyn tavoitteen mukaisesti.

Turvallisuuskasvatuksen ja -koulutusten toteutus

Turvallisuuskoulutusta ja -kasvatusta toteutetaan päiväkotivierailuiden yhteydessä. Päiväkoti-vierailut toteutetaan pääsääntöisesti pelastuslaitoksen työvuorojen ja turvallisuusviestinnän tehtäväalueen toimesta. Päiväkotivierailuissa voidaan hyödyntää tarvittaessa myös alueen sopimuspalokuntia.

Alueen 8. luokkalaisille suunnattua koulutusta voidaan pitää osaltaan myös turvallisuuskasvatuksena, sekä -koulutuksena. Koulutuksien toteuttamisissa pyritään tekemään yhteistyötä pelastuslaitoksen ensihoidon vastuualueen kanssa ja koulutukset järjestetään vuonna 2024 vakioidun aikataulun mukaisesti. Koulutukset järjestetään valtakunnallisen NouHätä! -kampanjan rinnalla, sekä osana kampanjaa.

Turvallisuuskoulutusta toteutetaan pääsääntöisesti sosiaali- ja terveysalan toimijoille, esimerkiksi hoitolaitosten ja kotihoidon henkilökunnalle, osana vakiintunutta turvallisuusviestintätoimintaa. Turvallisuuskoulutusta tarjotaan aktiivisesti myös koulujen ja oppilaitosten henkilökunnalle. Turvallisuuskoulutusta ja -luentoja voidaan järjestää myös asiakkaan erillisestä pyynnöstä mahdollisuuksien mukaan.

Sopimuspalokunnat voivat tuottaa turvallisuuskoulutusta erillisen ohjeistuksen mukaisesti esimerkiksi taloyhtiöille, asukasyhdistyksille ja muille vastaaville toimijoille, erityisesti ilta- ja viikonloppuaikoina.

Kohderyhmä	Tavoittamiskeinot	Toteutus
8. luokkalaiset	Vuosittaiset paloturvallisuusluennot, NouHätä! -kampanja	Alkuvuosi
Hoitolaitokset ja kotihoito	Verkkokoulutus, alkusammutuskoulutukset	Kevät ja syksy
Päiväkoti-ikäiset	Päiväkotivierailut (vuorojen vastuulla, tuvi koordinoi)	Kesä ja syksy
Nuoret aikuiset (valtak. kohderyhmä)	Valtakunnallisten tavoittamiskeinojen mukaisesti. Mahdollisesti myös Careerialle suunnattuna turvallisuuskoululuksena	Vuonna 2024
Syrjäytyneet ja syrjäytymisvaarassa olevat, vaikeassa elämäntilanteessa olevat	Tavoitettavuus osana paloriskiasumistoimintaa (PelL 42).	Jatkuvaa
Erityisalueet - Kilpilahden alue - Loviisan voimalaitosalue - Porvoon vanha kaupunki - Loviisan vanha kaupunki	Kohdennettua tuvi- ja valvontatoimintaa sekä - huomiointi suuronnettomuusharjoituksissa - huomiointi suuronnettomuusharjoituksissa - aluevalvonta ja -neuvonta - aluevalvonta ja -neuvonta	Vuosittain -aloitettu 2021 -aloitettu 2022 -aloitettu 2022 -aloitus 2024

Media- ja joukkoviestintä

Turvallisuusviestintää toteutetaan pelastuslaitoksen sosiaalisen median kanavilla (Facebook, Instagram ja Twitter) erillisen viestintäkalenterin mukaisesti yhteistyössä pelastuslaitoksen viestinnän, sekä tilannekeskuksen henkilökunnan kanssa. Sosiaalisen median kanavien lisäksi pelastuslaitos julkaisee verkkosivuilleen onnettomuuksien ehkäisyyn liittyviä tiedotteita. Tiedotusvälineille toimitetaan mediatiedotteita ajankohtaisista asioista ja onnettomuustiedottamista pyritään kehittämään pelastustoiminnan, sekä pelastuslaitoksen viestinnän yhteistyönä siten, että niihin sisällytetään turvallisuusviestinnällisiä sisältöjä. Yhteis-työtä sopimuspalokuntien kanssa pyritään vahvistamaan sosiaalisen median osalta.

Yleisötilaisuudet ja kampanjat

Pelastuslaitos osallistuu mahdollisuuksien mukaisesti erillisen harkinnan mukaan erilaisiin yleisötilaisuuksiin, sekä turvallisuusviestintäkampanjoihin. Valta-kunnalliset kampanjat antavat hyvää vetoapua ja valmiita materiaaleja pelastuslaitoksen turvallisuusviestintätyöhön. Pelastuslaitos osallistuu vuoden 2024 aikana ainakin valtakunnalliseen NouHätä! -pelastustaitokampanjaan sekä tukee sopimuspalokunta Päivä paloasemalla -tapahtumassa.

Sopimuspalokunnat ovat aktiivisia toimijoita omilla alueillaan ja osallistuvat erilaisiin paikallisiin tapahtumiin esittelemällä toimintaansa ja kalustoaan, sekä järjestämällä turvallisuuskoulutusta tapahtumien yhteyteen. Alueen sopimuspalokuntia osallistuu vuosittain myös Päivä Paloasemalla -tapahtumaan, joka käynnistää paloturvallisuusviikon.

Verkosto- ja sidosryhmäyhteistyö

Turvallisuusviestinnän osalta tehdään aktiivista yhteistyötä hyvinvointialueen eri toimijoiden kanssa, Uudenmaan alueen pelastuslaitosten kanssa (HIKLU), sekä valtakunnallisesti (pelastuslaitosten kumppanuusverkosto).

Sidosryhmäyhteistyön kehittämisellä voidaan jakaa osaamista ja viestiä eri yhteistyötahojen kautta. Yhteistyön lisääminen onnettomuuksien ehkäisytyössä on valtakunnallisella tasolla asetettu strateginen tavoite.

5.1.2. Neuvonta- ja ohjauspalvelut

Ohjaus- ja neuvontapalvelun yksiselitteinen määrittely on lähes mahdotonta. Ohjaus ja neuvonta sisältyy kaikkiin pelastuslaitoksen onnettomuuksien ehkäisypalveluihin. Ohjaus ja neuvonta kohdentuu asiakaslähtöiseen tarpeeseen.

Päivystävä palotarkastaja

Riskienhallinnan vastuualueen palotarkastajat ylläpitävät asiakaspalvelun tarjoamiseksi ja varmistamiseksi päivystävä palotarkastaja -palvelua arkisin klo 9–14 puhelimitse sekä sähköpostitse.

Päivystävä palotarkastaja käsittelee erilaisia ilmoituksia kuten esimerkiksi tilapäismajoitus-, ilotulitus-, tai yleisötapahtumailmoituksia, sekä antaa neuvontaa yleisissä pelastustoimelle kuuluvissa asioissa niin organisaatioille, kuin myös kuntalaisille. Päivystävä palotarkastaja tukee myös muuta palvelutuotantoa esimerkiksi

erheellisten paloilmoitusten seurannalla, palontutkintatoimenpiteiden käynnistämällä ja pelastustoimen laitteita koskevia tarkastuspöytäkirjoja vastaanottamalla. Päivystävä palotarkastaja toimii päivystysvuorollaan myös päivystävänä palontutkijana.

Rakentamisen paloturvallisuuden neuvonta

Pelastuslaitos tarjoaa rakenteelliseen paloturvallisuuteen ja pelastustoimen laitteisiin liittyvää neuvontaa ja ohjausta rakennushankkeisiin ryhtyville ja kohteiden suunnittelijoille. Palvelua tarjotaan osaltaan rakentamisen ohjaustoiminnan toimesta sekä osaltaan päivystävän palotarkastajan palvelun kautta.

Erhe-seuranta

Pelastustoimen laitteista automaattisiin paloilmoitinlaitteistoihin kohdistetaan myös erheellisten paloilmoitusten seuranta. Automaattisten erheellisten palohälytysten vähentämiseksi jokainen erheellinen palohälytys käsitellään kohteen vastuupalotarkastajan toimesta. Ensimmäinen erheellinen palohälytys käsitellään kirjallisella ilmoitusmenettelyllä ja toinen kirjallisella korjauskehotuksella. Alkaen kolmannelta viimeisen 12 kuukauden aikana tapahtuneesta erheellisestä palohälytyksestä kohteelta peritään toistuville erheellisille paloilmoituksille määritelty maksu. Erheellisten paloilmoitusten seurannan perusteella voidaan tarvittaessa käynnistää myös valvontatoimenpiteitä.

5.2. Palontutkinta

Pelastuslaitoksen on suoritettava palontutkinta. Palontutkinnan tavoitteena on vastaavien onnettomuuksien ehkäisy ja vahinkojen rajoittaminen sekä pelastustoiminnan ja toimintavalmiuksien kehittäminen. Palontutkinnassa arvioidaan tulipalon syttymissyä ja selvitetään tarvittavassa laajuudessa palon syttymiseen ja leviämiseen vaikuttaneet tekijät, palosta aiheutuneet vahingot ja vahinkojen laajuuteen vaikuttaneet tekijät sekä pelastustoiminnan kulku. Selvityksen laajuuteen vaikuttaa erityisesti palon seurausten vakavuus. Tiedot palontutkinnasta tallennetaan 91 §:ssä tarkoitettuun toimenpiderekisteriin.

Jos on aihetta epäillä, että tulipalo tai muu onnettomuus on aiheutettu tahallisesti tai tuottamuksellisesti, pelastusviranomaisen on ilmoitettava asiasta poliisille. Poliisille on ilmoitettava myös palontutkinnan yhteydessä havaituista palo- ja henkilöturvallisuusrikkomuksista.

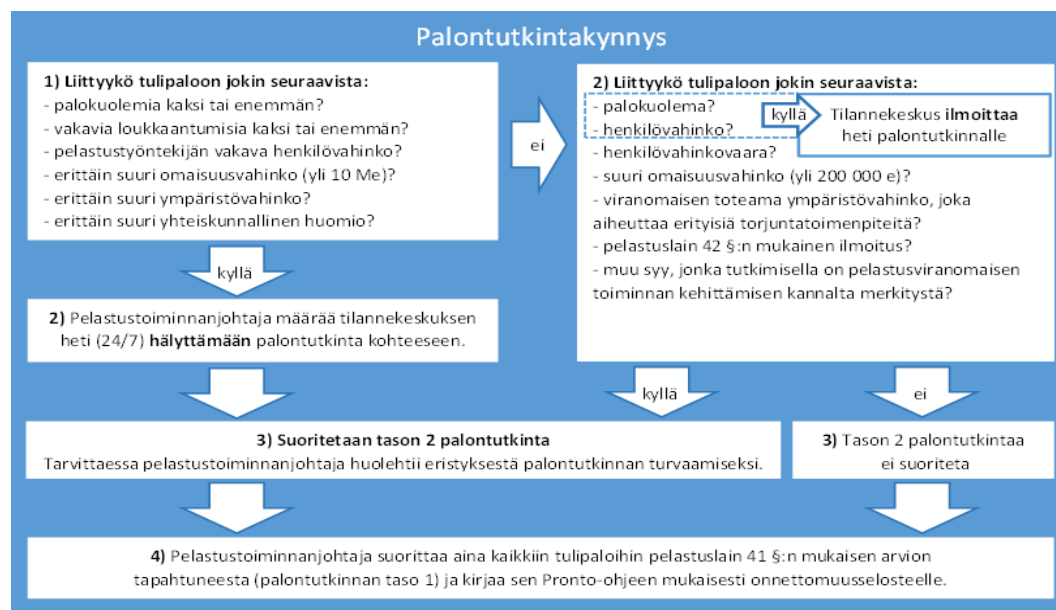
Palontutkinnassa arvioidaan tulipalon syttymissyö ja selvitetään tarvittavassa laajuudessa palon syttymiseen ja leviämiseen vaikuttaneet tekijät, palosta aiheutuneet vahingot ja vahinkojen laajuuteen vaikuttaneet tekijät sekä pelastustoiminnan kulku. Selvityksen laajuuteen vaikuttaa erityisesti palon seurausten vakavuus. Pelastusviranomaisten suorittama palontutkinta poikkeaa kysymyksenasettelultaan poliisin suorittamasta palonsyöntutkinnasta ja esitutkinnasta. Vastuu- ja syyllisyyskysymysten selvittäminen ei sisälly pelastusviranomaisten tutkintaan.

Palontutkinta toteutetaan palontutkintaohjeistuksen mukaisella tavalla. Palontutkinta on organisoitua ja johdettua toimintaa, jota kehitetään suunnitelmallisesti. Palontutkinta (taso 2) on sisällytetty kuuluvaksi jokaisen riskienhallinnan vastuualueella työskentelevän henkilön virkatehtäviin. Tason 1 palontutkintaa (arvio palon syttymissyöstä) suorittavat lähtökohtaisesti pelastustoiminnan johtajina toimivat henkilöt.

Palontutkinnassa on selvitettävä ainakin seuraavat asiat:

- pelastusviranomaisen valvontahistoria ja valvonnan vaikutus
- mahdolliset aikaisemmat onnettomuudet
- rakennuslujarahistoria ja rakennuksen kunto ennen onnettomuutta
- pelastustoiminnan vaikutus ja mahdolliset puutteet
- pelastustoimintaan liittyvät työturvallisuusriskit.

Palontutkinnan yhteydessä kohteeseen on pääsääntöisesti syytä suorittaa myös ylimääräinen palotarkastus.

Kuva 1 IUPELA:n palontutkintakynnyksen ja -tason sekä tutkintatoiminnan aloittamisen aikataulun määrittely. (Lähde: IUPELA palontutkinnan prosessikuvaus)

Määrällisenä tavoitteena on tutkia vähintään kaikki ohjeistuksessa määritellyn tutkintakynnyksen ylittävät tulipalot. Palontutkinta voi omalla päätöksellään tutkia myös tutkintakynnyksen alittavia tulipaloja, esimerkiksi palontutkijan oman ammatitaidon kehittämiseksi ja ylläpitämiseksi. Turvallisuusviestinnän ja palontutkinnan tehtäväalue seuraa ja pyrkii parantamaan myös tason 1 palontutkinnan laatua.

Tutkinta-aikatavoite on 60 vuorokautta palontutkinnan aloittamisesta.

Palontutkinnan tulokset analysoidaan ja niistä annetaan pelastuslaitokselle suosituksia toiminnan kehittämiseksi, toiminnan kohdentamiseksi. Lisäksi voidaan antaa vastaavia suosituksia pelastuslaitoksen ulkopuolisille tahoille, kun sillä katsotaan olevan vaikutusta yleiseen pelastusturvallisuuteen. Palontutkinta tuottaa tutkittua tietoa tulipaloista ja osin myös muista tapahtuneista onnettomuuksista mm. riskienhallinnan, sekä pelastustoiminnan vastuualueiden käyttöön. Riskienhallinnan vastuualueen toiminnoista rakentamisen suunnittelun ohjaus, valvontatoiminta, turvallisuuskoulutus, sekä turvallisuusviestintä hyödyntävät palontutkinnasta saatuja tietoja. Lisäksi palontutkinta tuottaa tietoa, jota voidaan hyödyntää pelastuslaitoksen henkilöstön kouluttamisessa laaja-alaisesti. Pelastuslaitoksen palontutkinta kehittää toimintaansa tiiviissä yhteistyössä muiden HIKLU-laitosten palontutkintaryhmien kanssa, sekä valtakunnallisesti. Palontutkinnassa saadut tiedot välitetään nopealla aikataululla tiedoksi kaikille HIKLU-pelastuslaitoksille.

5.3. Yhteistyö onnettomuuksien ehkäisemisessä

Pelastuslaitos tekee aktiivista viranomais- ja sidosryhmäyhteistyötä onnettomuuksien ehkäisyn ja turvallisuuden ylläpitämisen sekä kehittämisen saralla. Viranomaisten kesken yhteistyötä ja vakiintuneita toimintatapoja on esimerkiksi Itä-Uudenmaan poliisin, rakennusvalvontaviranomaisten, hyvinvointialueen sosiaalitoimen ja ympäristöterveydenhuollon sekä Tukesin kanssa. Yhteistyötä tehdään myös kuntien ja muiden pelastuslaitosten kanssa. Yhteistyö on osin säännöllistä, ja osin epäsäännöllistä yhteistyössä käsiteltävien asioiden luonteesta riippuen.

5.3.1. Yhteistyö rakentamisen ja kaavoituksen ohjauksessa

Pelastusviranomainen toimii pelastustoimen asiantuntijana kuntien rakennusvalvontaviranomaisille antamalla rakennusvalvontaviranomaisen pyynnöstä kirjallisia rakennuslupa-asiakirjoihin ja -suunnitelmiin perustuvia asiantuntijalausuntoja. Rakennusvalvontojen on myös mahdollista muuten konsultoida pelastuslaitosta paikallisesti joustavalla menettelyllä.

Vastaavaa yhteistyötä tehdään myös kuntien kaavoituksen yhteydessä. Pelastuslaitos antaa pelastustoimen asiantuntijalausuntoja kuntien kaavavalmisteliijoille rakennuslupalausuntoja vastaavalla menettelyllä.

Pelastusviranomaisen suorittaa pelastustoimen asiantuntijana rakennushankkeiden aikaisia tarkastuksia uudisrakennuksiin ja saneerauskohteisiin kunnallisten rakennusvalvontaviranomaisten kanssa sovitulla tavalla. Rakennushankkeen aikainen tarkastus suoritetaan ennen rakennuksen käyttöönottoa, kun rakennusvalvontaviranomainen on sen rakennusluvassa määrännyt suoritettavaksi. Ennen rakennushankkeen aikaista tarkastusta voidaan suorittaa myös sitä ennakoiva tarkastus erikseen sovitusti. Tarkastusten perusteella rakennusvalvontaviranomaiselle annetaan kirjallinen lausunto pelastusviranomaisen näkemyksestä. Rakennushankkeen aikaisessa tarkastuksessa huomioidaan myös väestönsuojat.

Rakennuslupalausunto annetaan ja rakennushankkeen aikainen tarkastus suoritetaan rakennusvalvontaviranomaisen kanssa sovitusti pääasiassa seuraavanlaisten kohteiden rakennushankkeissa;

- pelastussuunnitelmavelvolliset asuinrakennukset
- kohteet, joissa on hätäkeskukseen kytketty automaattinen sammutuslaitteisto tai automaattinen paloilmoin
- hotellit, lomakodit, asuntolat, lomakylät, leirintäalueet ja muut vastaavat majoitustilat (kaikki)
- sairaalat, vanhainkodit ja muut ammattimaiset ympäri vuorokauden käytössä olevat hoitolaitokset, suljetut rangaistuslaitokset sekä erityisryhmien palvelu- ja asuinrakennukset
- kokoontumis- ja liiketilat, kuten:
 - myymälät (yli 400 m²)
 - koulut ja päiväkodit (kaikki)
 - urheilu- ja näyttelyhallit (kaikki), muut harrastetilat yli 300m²
 - uskonnollisten yhteisöjen kokoontumistilat, kuten kirkot, seurakuntatalot, temppelit, moskeijat (kaikki)
 - kirjastot (jos kyseessä rakennuksen pääkäyttötarkoitus)
 - liikenneasemat (kaikki)
 - ravintolat (anniskelu- ja ruokaravintolat), teatterit ym.
- suurehkot tuotanto-, varasto- tai maataloustuotantotilat
- palo- ja räjähdysvaaralliset tilat
- työpaikkatilat, joiden koko vähintään 300 m²
- rakennuksen sijainti, suuri koko tai poikkeukselliset olosuhteet erityisesti vaarantavat henkilö- ja/tai paloturvallisuuden

- kohteet, joissa on väestönsuoja
- erilaiset lämpö- ym. laitokset

5.3.2. Paloriski-ilmoitusten valvonta ja siihen liittyvät palvelut

Paloriski-ilmoitusten valvonnassa käytetään ensisijaisena valvontakeinona palotarkastusta. Palotarkastuksella todettuihin tarvittaviin toimenpiteisiin kohdistetaan myös jälkivalvontaa. Lisäksi ilmoituskohteeseen voidaan kohdistaa seuranta varsinaisten valvontatoimenpiteiden jälkeen, kun se katsotaan tarkoituksenmukaiseksi turvallisuuden ylläpitämisen varmistamiseksi.

Valvonnassa kiinnitetään erityistä huomiota yhteistyöhön muiden viranomaisten, erityisesti hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystoimen, kanssa niin konsultoinnin, yhteisten tarkastusten suorittamisen kuin myös tarkastusten edellyttämien jatkotoimenpiteidenkin osalta. Ilmoituksia käsitellään alusta alkaen ensisijaisesti viranomaisyhteistyössä ja ilmoituksen kohde pyritään saamaan aina tarkoituksenmukaisimman avun piiriin. Lisäksi toiminnan malleja ja periaatteita käsitellään myös sidosryhmien kanssa tehtävässä yhteistyössä sekä turvallisuusviestinnässä.

Paloriski-ilmoitukset välittyvät päivystävälle palotarkastajalle ja hän huolehtii ilmoituksen siirtymisestä jatkokäsittelyyn. Paloriski-ilmoitus voidaan tehdä pelastuslaitokselle sähköpostitse, puhelimitse tai sähköisellä ilmoitusjärjestelmällä.

5.3.3. Muu viranomais- ja sidosryhmäyhteistyö

Pelastuslaitos tekee laajaa yhteistyötä myös muiden kuin nimenomaisten palveluiden kohdalla erikseen mainittavien tahojen kanssa. Seuraavassa taulukossa kuvataan muun viranomais- ja sidosryhmäyhteistyön rajapinnat niiltä osin kuin niitä ei ole vielä aiemmin esitetty.

Yhteistyötaho	Yhteistyön keskeinen sisältö	Yhteistyön taso
Ympäristöterveydenhuolto	<ul style="list-style-type: none"> • paloriski-ilmoitusten valvonta ja konsultointiyhteistyö • yleisötapahtumien valvonta ja konsultointiyhteistyö • monialaiset valvontakäynnit • kohdeilmoitukset ja tiedonvaihto 	tarpeen mukaan
Ympäristönsuojelu	<ul style="list-style-type: none"> • kemikaalivalvonta ja konsultointiyhteistyö 	tarpeen mukaan
Poliisi	<ul style="list-style-type: none"> • palontutkinta 	säännöllistä
	<ul style="list-style-type: none"> • yleisötapahtumien valvonta, ilotulituskäytökset, paloriski-ilmoitusten valvonta, konsultointi ja muut mahdolliset valvontahavainnot 	tarpeen mukaan
	<ul style="list-style-type: none"> • tulipysäkki- / ankkuritoiminta 	tarpeen mukaan
ELY	<ul style="list-style-type: none"> • YVA-prosessiin osallistuminen 	tarpeen mukaan
Yhdistykset, säätiöt, julkisyhteisöt, kunnalliset vuokra-asuntoyhtiöt	<ul style="list-style-type: none"> • asumisen turvallisuuden ja paloriskitietoisuuden edistäminen • turvallisuuden edistäminen yleisesti 	tarpeen mukaan

Taulukko 1 Pelastuslaitoksen viranomais- ja sidosryhmäyhteistyön tahoja

5.4. Valvontatoiminta

Valvontatoimintaa tehdään sekä pelastuslakiin että kemikaaliturvallisuuslakiin perustuen. Valvonta voidaan jakaa yleisesti ottaen viranomaislähtöisesti säännöllisesti toistuvaan määräaikaiseen valvontaan sekä muuhun valvontaan, jolle luonteenomaista on saada alkunsa erilaisista ilmoituksista, pyynnöistä ja vastaavista.

5.4.1. Pelastuslain 2. ja 3. luvun säännösten valvonta

Valvontatoiminta voidaan jakaa säännölliseen määräaikaiseen valvontaan ja muuhun valvontaan. Määräaikaiset valvontakohteet koostuvat yleisesti ottaen yrityksistä, laitoksista ja vastaavista toiminnanharjoittamiseen käytettävistä rakennuksista. Lisäksi määräaikaisen valvonnan piiriin kuuluvat pelastussuunnitelmavelvolliset asuinrakennukset, pientalojen valvonnan perustuessa paloturvallisuuden itsearviointiin. Muussa valvontatoiminnassa on kyse epäsäännöllisestä valvonnasta, joka saa alkunsa asiakkaiden tai sidosryhmien tarpeista ja velvoitteista.

Määräaikainen valvonta

Määräaikainen valvonta perustuu ensisijaisesti pelastuslain tarkoittamaan valvontatehtävään ja siinä valvotaan pelastuslain 2. ja 3. luvun velvoitteiden noudattamista. Määräaikaisessa valvonnassa valvotaan kuitenkin myös kemikaaliturvallisuuslaissa pelastusviranomaisen valvottavaksi säädettyjä velvoitteita.

Määräaikaisen valvonnan suunnittelu perustuu pääasiassa pelastuslaitosten Kumppanuusverkoston valtakunnalliseen ohjeistukseen, jossa lähtökohtana on käytetty pelastustoimen onnettomuustietokanta Pronton aineistoa erityyppisten kohteiden omaisuusvahinkoriskeistä. Valvonnan suunnittelussa on painotettu myös potentiaalista henkilövahinkoriskiä ja valvontavälejä on tiivistetty esimerkiksi hoiva-alan kohteissa sekä kokoontumis- ja liiketiloissa. Lisäksi myös suuronnettomuuden henkilöriskin mahdollisuutta ja merkittäviä kulttuuri- ja ympäristöarvoja on pyritty ottamaan huomioon valvonnan suunnittelussa. Kohdeluokkia ja valvontavälejä on myös osaltaan sopeutettu toimintaympäristöstä ja toiminnassa tehtyjen havaintojen ja huomioiden tarpeiden perusteella. Määräaikaisia yleisen palotarkastuksen piiriin kuuluvia luokkien A1-A6 valvontakohteita on yhteensä noin 1650 kpl, joista vuosittain valvotaan noin 520–570 kohdetta valvontavälien mukaisesti. Valvontakohteiden lukumäärää kuvaavat luvut kuvaavat valvottavien kokonaisuuksien määrää, valvonnan piirissä tosiasiallisesti olevien rakennusten määrän ollessa tähän moninkertainen.

Määräaikaiset valvontakohteet on jaettu kohdeluokkiin A1-A6 ja edelleen alaluokkiin kohteen toiminnan ja ominaisuuksien perusteella. Määräaikaisen valvonnan valvontavälit vaihtelevat 1-10 vuoden välillä edellä mainituin perustein. Yksittäisten valvontakohteiden valvontavälejä on myös mahdollista muuttaa riskiperusteisesti erillisten kriteereiden mukaan.

Valvontakohteiden vuosittainen suunnittelu perustuu valvontavälien mukaiseen valvontakiertoon. Valvontakohteiden jakauma kohdeluokkiin, valvontavälit sekä ennakoitujen valvontatehtävät on esitetty liitteissä. Valvontakohteet ja niiden määrä eivät kuitenkaan ole pysyviä vakioita, vaan kohderekisterissä ja määrittelyissä tapahtuu muutoksia sen mukaan, kun valvontakohteissa sekä niiden toiminnassa tapahtuu muutoksia, esimerkiksi uusia rakennuksia otetaan käyttöön tai vanhoissa kohteissa toiminta muuttuu tai se lopetetaan. Esitettävät tiedot ovatkin pikemminkin arvioita sekä suunnitteluperusteita ja perustuvat aina kyseiseen tarkasteluhetkeen. Valvonnassa tavoitellaan valvonnan suorittamista kaikissa kohteissa, jotka ovat suunniteltuna valvonta-ajankohtana onnettomuuksien ehkäisy suunnitelman (valvontasuunnitelma) mukaisia valvontakohteita.

Määräaikainen valvonta kohteissa aloitetaan pääsääntöisesti rakennuksen käyttöönottoa seuraavana vuonna tai toiminnan aloittamisesta saadun tiedon perusteella. Valvontaohjelma päivitetään säännöllisesti uusien rakennusten ja kohteiden

huomioimiseksi valvonnassa. Valvontakäynnit ajoitetaan pääasiallisesti oheista taulukkoa mukaillen.

Kuukausi	Valvontaluokka
Tammikuu	Kokoontumis- ja liiketilat, A3
Helmikuu	Ympäri vuorokautisessa käytössä olevat, A1, A3 jatkuu
Maaliskuu	Maatalousrakennukset A5, teollisuus- ja varastorakennukset A4, paloturvallisuuden itsearviointin aloitus
Huhtikuu	Teollisuus- ja varastorakennukset A4 jatkuu, paloturvallisuuden itsearviointi
Toukokuu	Taloyhtiöt, paloturvallisuuden itsearviointi
Kesäkuu	Taloyhtiöt, paloturvallisuuden itsearviointi
Heinäkuu	Taloyhtiöt, paloturvallisuuden itsearviointi
Elokuu	Teollisuus- ja varastorakennukset (jatkuu), A4, paloturvallisuuden itsearviointi
Syyskuu	Opetusrakennukset ja päiväkodit, A2, paloturvallisuuden itsearviointi
Lokakuu	Opetusrakennukset ja päiväkodit (jatkuu), A2
Marraskuu	Muut rakennukset, A6
Joulukuu	Tasaus, ilotulitemyynti

Taulukko 2 Määräaikaisen valvonnan periaatteellinen vuosiakataulu.

Asuinrakennusten määräaikainen valvonta

Pelastussuunnitelmavelvollisten asuinrakennusten valvonta toteutetaan määräaikaisena valvontana saman tapaan kuin A1-A6 kohteiden valvonta. Asuinrakennukset, jotka ovat varustettuja pelastustoimen laitteilla, luokitellaan kuitenkin A6-luokkaan.

Määräajoin valvottavia pelastussuunnitelmavelvollisia asuinrakennuskohteita on yhteensä noin 1000. Pelastussuunnitelmavelvollisten asuinrakennuksien valvontaväli on pääsääntöisesti 10 vuotta. Vuosittain valvonnan kohteena on siten noin 80-120 asuinrakennuskohdetta. Valvontakohteiden lukumäärää kuvaavat luvut kuvaavat valvottavien kokonaisuuksien määrää, valvonnan piirissä tosiasiallisesti olevien rakennusten määrän ollessa tähän moninkertainen.

Pelastussuunnitelmavelvollisten asuinrakennusten valvonnassa tavoitteena on kehittää toiminnan vaikuttavuutta asumisen paloturvallisuuden edistämiseksi ja asukkaiden turvallisuustietoisuuden lisäämiseksi omatoimisen häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin varautumisen kehittämiseksi.

Pienkiinteistöjen eli yhden tai kahden asunnon asuinrakennusten valvonta perustuu paloturvallisuuden itsearviointimenetelmään. Yksityisessä käytössä oleviin vapaa-ajan rakennuksiin kohdennetaan valvontaa tarvittaessa tarpeen mukaan niissä arvioidusti olevan pienemmän riskin takia.

Muu valvonta

Muu valvonta on luonteeltaan muusta, kuten asiakkaasta, yhteistyötahosta tai vastaavasta, kuin pelastusviranomaisesta alkunsa saavaa valvontaa. Muu valvonta voi kuitenkin olla myös lähtöisin pelastusviranomaisen aloitteesta. Pelastusviranomainen voi myös oma-aloitteisesti käynnistää valvontatoimenpiteen tietoonsa tulleen asian tmv. perusteella. Muuta ts. ylimääräistä valvontaa toteutetaan kuten luvussa 4 on kuvattu alla olevat tarkennukset huomioiden.

Teemavalvonta

Teemavalvontaa suoritetaan yhteneväisesti muiden HIKLU-pelastuslaitosten kanssa. Teemavalvonnan toteutus, tema ja kohderyhmä päätetään vuosittain HIKLU-yhteistyön valvontatyöryhmässä.

Yleisötapahtumien valvonta

Pelastuslaitokselle toimitettu yleisötapahtuman pelastussuunnitelma arvioidaan ja käsitellään aina. Valvontakäynnin suorittamiseksi ennen tapahtuman alkua käytetään tapauskohtaista harkintaa riskiperustein tapahtuman luonne, erityispiirteet ja pelastussuunnitelma huomioiden. Pääasiassa yleisötapahtumaan kohdistetaan valvontakäynti tapahtumaan liittyvien merkittävien riskien, poikkeuksellisten järjestyiden tai olosuhteiden ja/tai, mikäli tapahtumaan odotetaan osallistuvan alueen tavanomaista yleisötapahtumaa suurempi henkilömäärä.

Pelastustoimen laitteet

Pelastusviranomainen valvoo pelastustoimen laitteiden kunnossapitovelvoitteiden toteutumista ja laitteisiin liittyviä pelastustoiminnan edellytyksiä määräaikaisen valvonnan yhteydessä sekä valtuutettujen tarkastuslaitosten käyttöönotto- ja määräaikaistarkastusten perusteella. Tarkastuslaitoksen havaitsemien puutteiden korjaamista valvotaan tarvittaessa myös määräaikaisesta valvonnasta erikseen. Laitteiden toimintakuntoa ja kunnossapitoa valvotaan myös hätäkeskuksen tekemien ilmoitusten perusteella.

Asiakaskokonaisuusmalli

Asiakaskokonaisuusmallin kohderyhmä muodostuu samalle kiinteistön omistajalle ja/tai toiminnanharjoittajalle kuuluvista erillisistä valvontakohteista. Asiakaskokonaisuusmallin toiminnan tarkoituksena ja tavoitteena on edistää ja kehittää kiinteistön omistajan ja/tai toiminnanharjoittajan omatoimista varautumista ja paloturvallisuutta keskitetysti ja kokonaisvaltaisesti yhteistyössä kohderyhmän vastuutahojen kanssa.

Asiakaskokonaisuusmallissa kohderyhmän kohteissa valvontatoiminnassa tehdyt havainnot kootaan kokonaisuudeksi johtopäätösten muodostamiseksi koko asiakaskokonaisuudesta. Kokonaiskuvaan voidaan sisällyttää myös muita syötteitä tai muussa yhteydessä tehtyjä havaintoja. Johtopäätökset ja muut mahdolliset turvallisuuden edistämiseen liittyvät tarpeet käsitellään yhteistyössä asiakaskokonaisuuden kohderyhmän vastuuhenkilöiden kanssa turvallisuuden kehittämiseksi ja turvallisuustyön tukemiseksi kyseisissä kohteissa.

Mallin mukainen toiminta kohdistetaan vuosittain eri asiakaskokonaisuuteen. Kohderyhmä vuonna 2024 on Loviisan kaupungin päiväkodit.

5.4.2. Paloturvallisuuden itsearviointi

Paloturvallisuuden itsearviointimenetelmässä valvontaa kohdistetaan asuinkäytössä oleviin pienikiinteistöihin asunnon haltijan suorittaman itsearvioinnin tai sen palauttamatta jättämisen perusteella. Alueella on noin 24000 vakituiseen asumiseen käytettyä pientaloa eli noin 25000 pientaloasuntoa paritalot huomioiden. Paloturvallisuuden itsearvioinnissa noudatetaan 10 vuoden valvontaväliä postinumeralueittain, joka tarkoittaa noin 2500 itsearviointikohdetta vuosittain. Vuosittaiset paloturvallisuuden itsearviointialueet on esitetty jäljempänä taulukossa. Itsearviointijärjestelmä on aloitettu vuonna 2012, joten vuoden 2022 jälkeen itsearviointi on kohdistunut jokaiseen alueen postinumeralueeseen.

Asuinrakennustenkaan lukumäärät eivät ole pysyviä vakioita. Valvontakohteissa ja siten myös kohderekisterissä tapahtuu käytännössä koko ajan muutoksia esimerkiksi, kun uusia rakennuksia otetaan käyttöön tai vanhoissa kohteissa toiminta lopetetaan tai kohteen toiminnassa tapahtuu muutoksia. Esitettävät tiedot perustuvatkin aina kyseiseen tarkasteluhetkeen.

Vuosi	Itsearviointialueet						
	Askola	Lapinjärvi	Loviisa	Myrskylä	Porvoo	Pukkila	Sipoo
2024			07720 07700 07990		07130 06830 06850 07110	07560 07565	01190 01180 06880
2025			07740 07930	07600	06750 06950 07220 06530		04240 04150
2026	07510 07230	47350 07800	07750 07945		06500 06450	07550 04630	
2027					06400		04130
2028		07840			06100		
2029		07850	07910		06150 07410		04220 01150
2030	07590	07870	07900 07940 07980		06200		06390
2031	07580 07500		07920 07970 07960 07955		06650		01120 01490
2032	Paritalot, koko alue						
2033	07530 07680	07820 07810 47310 07830	07780 07890 07880	07690	07450 07350 07360 07370 07390 07280 07310 07320		04480 04430 04170

Taulukko 3 Pientalojen paloturvallisuuden itsearviointimenetelmän vuosisuunnitelma.

5.4.3. Kemikaalivalvonta

Kemikaaliturvallisuuslain mukaista kemikaalilainsäädännön mukaista valvontaa suoritetaan erikseen sekä osana määräaikaista valvontaa siten kuin suunnitelman luvussa 4.3 on kuvattu. Kemikaalilainsäädännön perusteella pelastuslaitokselle tehtävät ja pelastusviranomaisen valvottavaksi kuuluvat ilmoitukset käsitellään ja valvotaan, ja valvonnasta vastaa pääasiallisesti valvontatoiminnan tehtäväalue. Lisäksi vaarallisten kemikaalien säilytystä sekä vähäistä teollista käsittelyä ja varastointia olemassa olevissa kohteissa valvotaan osana määräaikaista valvontaa. Kohteen toiminnan laajuudella voi olla myös vaikutusta kohteen määräaikaisen valvonnan kohdeluokitukseen ja/tai valvontaväliin.

Vaarallisten kemikaalien laajamittaisen teollisen käsittelyn ja varastoinnin kohteissa pelastuslaitos tekee yhteistyötä ja osallistuu yhteistarkastuksille TUKES:n lisäksi myös Traficom:n kanssa alueella sijaitsevan vaarallisten aineiden kuljetukseen liittyvän ratapihan osalta.

Lisäksi alueen erityispiirre, kemianalan suurteollisuuden ja vastaavan vaarallisiin aineisiin liittyvän toiminnan suuri määrä, pyritään huomioimaan myös muissa onnettomuuksien ehkäisyn palveluissa erilaisine rajapintoineen.

Ilotulitteiden myynnin ja varastoinnin valvonta

Pelastusviranomaisen käsittelee toiminnanharjoittajien tekemät ilmoitukset, tekee niistä päätökset sekä tarkastaa pyroteknisten tuotteiden varastoinnin ja myyntipisteet pääasiallisena myyntikautena 27.12.–31.12. Lisäksi ilotulitemyyntipisteitä koskevia hakemuksia voi tulla vireille myös heinä-elokuussa mökkikauden päättäjäisiin, ns. venetsialaisiin liittyen.

5.5. Resurssit, seuranta ja tavoitteet

Onnettomuuksien ehkäisyn ja valvonnan palvelut tuotetaan riskienhallinnan vastualueen resursseilla, joka on johdon lisäksi 11 henkilötyövuotta (htv). Pe-lastuslaitoksen muu henkilöstö osallistuu tarvittaessa yksittäisiin valvonta-, turvallisuusviestintä- tai neuvontatehtäviin (esimerkiksi erityistä tarkastelua vaativien kohteiden valvonta, yleisötapahtumien valvonta, turvallisuuskoulutukset, pelastusteiden koeajot ym.)

Riskienhallinnan vastualue	Pääasialliset tehtävät	Htv
Riskienhallintapäällikkö	<ul style="list-style-type: none"> Vastualueen johto 	1
Palvelutuotanto		
Valvonnan ja rakentamisen ohjauksen tehtäväalue	<ul style="list-style-type: none"> Pelastuslain 2 ja 3 luvun noudattamisen valvonta Rakentamisen ohjaus ja neuvonta sekä maankäytön suunnittelun ohjaus Kemikaalivalvonta 	6
Turvallisuusviestinnän ja palontutinnan tehtäväalue	<ul style="list-style-type: none"> Turvallisuusviestintä- ja koulutukset Pelastustoimelle kuuluva ohjaus Neuvontapalvelut / Media- ja joukkoviestintä Paloriski-ilmoitusten valvonta ja siihen liittyvät palvelut Paloturvallisuuden itsearviointi 	4
Kehittämisen ja ohjauksen tehtäväalue	<ul style="list-style-type: none"> Onnettomuuksien ehkäisyn ja valvonnan palvelujen kehittämistehtävät Onnettomuuksien kehityksen seuranta 	1
Tehtävät, jotka kuuluvat kaikkien yhteisesti hoitettaviksi / Tehtävät, jotka jakautuvat koko vastualueelle	<ul style="list-style-type: none"> Neuvontapalvelut / päivystävä palotarkastaja Yhteistyö onnettomuuksien ehkäisemiseksi Määräaikainen valvonta Palontutkinta 	11

Taulukko 4 Onnettomuuksien ehkäisyn ja valvonnan henkilöresurssit.

Pelastustoimelle kuuluva ohjaus, neuvonta ja turvallisuusviestintä				
Palvelut	Palveluiden toteuttaminen ja tavoitteet	Mittarit ja seuranta	Palveluiden kehittämistavoitteet v. 2024	Vastuu
Turvallisuusviestintä ja -koulutus	Vuosittain turvallisuuskoulutusta annetaan 3 %:lle alueen väestöstä. Kohdennettu turvallisuusviestintä alueen erityisriskikohteiden lähialueille.	Toimenpideseuranta / kuukausittain Pronto-tilastointi / vuosittain Asiakaskysely	- Vuorojen toimintana suoritettavien päiväkotien tuvi-toiminnan jatkaminen ja kehittäminen - Kohdennetun tuvi-toiminnan kehittäminen Porvoon vanhan kaupungin alueella ja toiminnan laajentaminen Loviisan vanhan kaupungin alueelle sekä Kilpilahden teollisuusalueen vaikutusalueelle. - Turvallisuusviestintäyhteistyön kehittäminen alueen sopimuspalokuntien kanssa - Turvallisuusviestinnän kehittäminen sosiaalisessa mediassa yhteistyössä viestinnän ja tilannekeskuksen kanssa - Asumisen turvallisuuden edistäminen ja valvonnan vaikuttavuuden kehittäminen yhteistyössä turvallisuusviestinnän kanssa	TuPa
Ohjaus ja -neuvontapalvelut	Päivystävän palotarkastajan jatkuva asiakaspalvelu, kaikkien yhteydenottojen käsittely ilman aiheutonta viivytystä. Neuvonta onnettomuuksien ehkäisemiseksi ja niihin varautumiseksi sisältyy kaikkeen oe-palvelutuotantoon		- Ei tunnistettuja merkittäviä kehittämistarpeita	RIHA
Palontutkinta				
Palontutkinta	Kaikki tutkintakynnyksen ylittävät tapaukset tutkitaan.	Toimenpideseuranta / kuukausittain Pronto-tilastointi / vuosittain	- Tutkintatiedon hyödyntämistä laajennetaan ja monipuolistetaan.	TuPa
Yhteistyö onnettomuuksien ehkäisyssä				
Paloriski-ilmoitusten valvonta	Kaikkien ilmoitusten käsittely riskinarvion edellyttämällä tavalla ja tarvittavassa yhteistyössä yhteistyöviranomaisten kanssa.	Toimenpideseuranta / kuukausittain	- Asumisen turvallisuuden edistäminen ja sen kohdettaminen esim. syrjäytymisvaarassa ja vaikeassa elämäntilanteessa oleville. - Ilmoitusten johdosta tehtyjen toimenpiteiden vaikuttavuuden seuranta ja sen kehittäminen sosiaali- ja terveysviranomaisten kanssa.	TuPa

Rakentamisen ohjaus	Kaikki lausunto- ja neuvontapyynnöt ym. käsitellään sekä rakennushankkeen aikaiset tarkastukset suoritetaan ilman aiheetonta viivytystä. Lukumäärälliset arviot esitetty liitetaulukossa.	Pronto-tilastointi / vuosittain Asiakaskysely	Yhteistyötä kuntien rakennusvalvontojen ja kaavoittajien kanssa kehitetään edelleen.	VaRo
Muu viranomais- ja sidosryhmäyhteistyö yhteistyö	Tarpeeseen perustuva aktiivinen asioiden yhteinen käsittely ja edistäminen viranomaisten ja sidosryhmien kanssa		Yhteistyön edelleen kehittäminen mm. hyvinvointialue, yleisötapahtumavalvonta	RIHA
Valvontatoiminta				
Pelastuslain 2. ja 3. luvun valvonta	Määräaikaisen valvonnan suoritus 100 % (n. 50 % / Q1-Q2, 50 % Q3-Q4). Muiden valvontatoimenpiteiden suorittaminen tarkoituksenmukaisin keinoin ilman aiheetonta viivytystä. Pelastuslain 2. ja 3. luvun valvonnan lukumäärälliset tavoite- ja arviotasot esitetty liitetaulukossa.	Toimenpideseuranta / kuukausittain	Palvelutuotannon toimintamallien kehittäminen erityistä tarkastelua vaativien kohteiden kohderyhmien "vaikutukset laajat ihmisille" ja "vaikutukset laajat omaisuudelle" osalta Pelastussuunnitelmavelvollisten asuinrakennusten paloturvallisuuden ja valvonnan vaikuttavuuden kehittäminen valvonnan ja turvallisuusviestinnän keinoja yhdistämällä.	VaRo
Kemikaalilainsäädännön valvonta	Kaikki kemikaalilainsäädännön mukaiset ilmoitukset käsitellään ilman aiheetonta viivytystä. Kemikaalilainsäädännön valvonnan lukumäärälliset arviotasot esitetty liitetaulukossa	Pronto-tilastointi / vuosittain Asiakaskysely	Kemikaaliosaamisen kehittäminen ja laajentaminen	VaRo
Paloturvallisuuden itsearviointi	Itsearviointin palautus 90 %, kohteiden tavoittaminen 100 %		Itsearviointin vastausten analysoinnin kehittäminen sekä tuvi:n hyödyntämisen lisääminen.	TuPa

Taulukko 5 Toimintatavoitteet ja seuranta sekä kehittämistavoitteet.

Lähteet

- (1) Uudenmaan liitto (2019). Uudenmaan väestö kasvaa jo ennusteita nopeammin – Erot maakunnan sisällä suuria. Verkkosivu: <<https://www.uudenmaanliitto.fi/uudenmaan-liitto/uutishuone/tiedotteet/uudenmaan-vaesto-kasvaa-jo-ennusteita-nopeammin-erot-maakunnan-sisalla-suuria.34232.blog>>. Sivulla käyty: 9.7.2021
- (2) Uudenmaan liitto (2020). Uusimaa-kaava 2050 - Uudenmaan rakennesuunnitelma. <https://www.uudenmaanliitto.fi/files/22615/Uudenmaan_rakennesuunnitelma_-_Uusimaa-kaava_2050.pdf>. Sivulla käyty: 9.7.2021.
- (3) Helsingin kaupunki (2018). Sään ja ilmastonmuutoksen aiheuttamat riskit Helsingissä. Kaupunkiympäristön julkaisuja 2018:6. <<https://www.hel.fi/static/liitteet/kaupunkiymparisto/julkaisut/julkaisut/julkaisu-06-18.pdf>>. Sivulla käyty: 9.7.2021.
- (4) Tilastokeskus (2023). Suomen virallinen tilasto (SVT): Väestörakenne 31.12.2022. <[Tunuslukuja väestöstä muuttujina Alue, Tiedot ja Vuosi. PxWeb \(stat.fi\)](https://tilastokeskus.fi/tutkimukset/pxweb/pxweb.fi?_lang=en)>. Sivulla käyty: 21.11.2023.
- (5) Uudenmaan pelastuslaitokset (2023). Uudenmaan pelastuslaitosten riskianalyysi.
- (6) STM (2020). Turvallisesti kaiken ikää - Koti- ja vapaa-ajan tapaturmien ehkäisyn ohjelma 2021–2030 sekä selvitys kustannuksista. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2020:33. <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162537/STM_2020_33_j.pdf?sequence=4&isAllowed=y>. Sivulla käyty: 9.7.2021.
- (7) TEM (2021). Työolobarometri 2020 – ennakkotiedot. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja - Työelämä - 2021:18. <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162955/TEM_2021_18.pdf?sequence=1&isAllowed=y>. Sivulla käyty: 9.7.2021.
- (8) SM (2020). Pelastustoimen ja siviilivalmiuden toimintaympäristöanalyysi. Sisäinen turvallisuus - Sisäministeriön julkaisuja 2020:18. <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162561/SM_2020_18.pdf>. Sivulla käyty: 9.7.2021.
- (9) Tukes (2021). Litiumioniakkujen elinkaari hankinnasta hävittämiseen. Verkkosivu: <<https://tukes.fi/litiumioniakkujen-turvallinen-kayttaminen>>. Sivulla käyty: 9.7.2021.
- (10) Maaseudun Tulevaisuus (2014). Airbnb yleistyy lähinnä pääkaupunkiseudulla. Verkkouutinen 17.7.2014: <<https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/airbnb-yleistyy-%C3%A4hinn%C3%A4-p%C3%A4%C3%A4kaupunkiseudulla-1.66651>>. Sivulla käyty: 9.7.2021.
- (11) Kaleva (2020). Asuntojen lyhytaikainen vuokraus on monimuotoinen ilmiö – sääntelyyn kaivattaisiin selkeyttä. Verkkouutinen 23.1.2020: <<https://www.kaleva.fi/asuntojen-lyhytaikainen-vuokraus-on-monimuotoinen/1656964>>. Sivulla käyty: 9.7.2021.
- (12) Tapaturmavakuutuskeskus (2021). Työtapaturma- ja ammattitautitilasto Tikku. <<https://www.tvk.fi/tilastot-ja-julkaisusarjat/tilastot/>>. Sivulla käyty: 9.7.2021.

- (13) Tilastokeskus (2020). Suomen virallinen tilasto (SVT): Työtaturmat. <https://www.stat.fi/til/ttap/2018/ttap_2018_2020-06-17_fi.pdf>. Sivulla käyty: 9.7.2021.
- (14) Valtioneuvoston kanslia (2021). Koulutuksellinen tasa-arvo, alueellinen ja sosiaalinen eriytyminen ja myönteisen erityiskohtelun mahdollisuudet. Valtioneuvoston julkaisuja 2021:7. <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162857/VN_2021_7.pdf?sequence=4>. Sivulla käyty: 9.7.2021.
- (15) Itä-Suomen yliopisto (2020). Avoimet ja joustavat oppimisympäristöt vaativat jatkuvaa kehittelyä. Verkko uutinen 11.6.2020: <<https://www.uef.fi/fi/artikkeli/avoimet-ja-joustavat-oppimisymparistot-vaativat-jatkuvaa-kehittelya>>. Sivulla käyty: 9.7.2021.
- (16) Pelastustoimen resurssi- ja onnettomuustietokanta Pronto. <<https://prontonet.fi/>>.
- (17) UKK-instituutti (2021). Koulussa tapahtuvat tapaturmat. Verkkosivu: <<https://www.terve-koululainen.fi/ylakoulu/tapaturmat/koulutapaturmat/>>. Sivulla käyty 9.7.2021.
- (18) Tilastokeskus (2021). Suomalaisten matkailu. <<https://findikaattori.fi/fi/50>>. Sivulla käyty 9.7.2021.
- (19) Terveystieteiden tutkimuskeskus (2017). Kansallinen Uhri-kyselytutkimus 2017. <https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/135809/TY%c3%962017_45_UHRI..WEB.pdf?sequence=1&isAllowed=y>. Sivulla käyty 9.7.2021.
- (20) Liikennevirasto (2014). Valtakunnallinen tieliikenne-ennuste 2030. Liikenneviraston tutkimuksia ja selvityksiä 13.2014. <https://julkaisut.vayla.fi/pdf8/lts_2014-13_valtakunnallinen_tieliikenne-ennuste_web.pdf>. Sivulla käyty 9.7.2021.
- (21) Lähitapiola (2021). Osaisitko auttaa onnettomuuspaikalla? ”Jo avun hälyttäminen on ensiapua”. Verkko uutinen 6.4.2021: <<https://www.lahitapiola.fi/tietoa-lahitapiolasta/uutishuone/uutiset-ja-tiedotteet/uutiset/uutinen/1509570931695>>. Sivulla käyty 9.7.2021.
- (22) Kuntaliitto (2018). Pelastuslaitosten valvonnan aapinen. Verkkosivu: <<https://www.kuntaliitto.fi/julkaisut/2018/1945-pelastuslaitosten-valvonnan-aapinen>>. Sivulla käyty 9.7.2021.
- (23) THL (2023). Lasten ja nuorten tapaturmat. Verkkosivu: <<https://thl.fi/fi/web/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johtaminen/turvallisuuden-edistaminen/tapaturmien-ehkaisy/lasten-ja-nuorten-tapaturmat>>. Sivulla käyty 21.11.2023.
- (24) Visitory (2023). Uusimaa – majoitustilastot. Verkkosivu: <[Uusimaa - Majoitus-tilastot ja Matkailutilastot - visitory](https://uusimaa.visitory.fi/majoitustilastot)>. Sivulla käyty 21.11.2023.

LIITE 1 – Määräaikaisen valvonnan valvontavälit

A1 - Ympäri vuorokautisessa käytössä olevat kohteet	Rakennus-luokitus 1994	Palotarkastus-luokka	6 kk	12 kk	24 kk	36 kk	48 kk	60 kk	96 kk	120 kk	
Keskussairaalat, muut sairaalat	211, 213	A100		12 ¹⁾							
Terveyskeskusten vuodeosastot	214	A105		12 ¹⁾							
Terveystieteiden erityislaitokset, muut terveydenhuoltorakennukset (vain päiväkäytössä)	215, 219	A110					48				
Vanhainkodit, tehostettu palveluasuminen/ympäri vuorokautinen palveluasuminen, kehitysvammaisten hoitolaitokset	221, 223, 229	A115		12 ¹⁾							
Palvelutalot, palveluasuminen/yhteisöllinen asuminen varustettu autom. sammutuslaitteistolla ei varustettu autom. sammutuslaitteistolla		A120				36 ²⁾					
					24 ²⁾						
Tuettu asuminen, ammatilliset perhekodit ja vastaavat pts-kohteet	239	A125				36 ²⁾					
Lasten- ja koulukodit, vankilat, ympäri vuorokautiset päiväkodit vankilat lasten- ja nuorisokodit ympäri vuorokautiset päiväkodit	222, 241, 231, 239 241 222	A130		12		36 ³⁾					
					24						
					24						
					24						
Hotellit, loma-, lepo- ja virkistyskodit, muut majoitusliikerakennukset muut majoitusliikerakennukset, alle 10 paikkaa	121, 123, 129	A135			24						
							48				
Vuokrattavat lomamökit ja – osakkeet (lomakylät), leirintäalueet	124	A140					48				
Asuntolat, muut asuntolarakennukset	131, 139	A145						60			

1) Tarkastusväli on tiheämpi, mikäli kohteessa ei ole poistumisturvallisuus kunnossa

2) Tarkastusväliä voidaan tarkentaa poistumisturvallisuusselvityksen päivittämisen yhteydessä 3 v. välein

3) Avovankilat

A2 - Opetusrakennukset ja päiväkodit (A2-luokka)	Rakennusluokitus 1994	Palotarkastusluokka	6 kk	12 kk	24 kk	36 kk	48 kk	60 kk	96 kk	120 kk
Päiväkoti	231	A200								
alle 25 paikkaa								60		
25-100 paikkaa						36				
yli 100 paikkaa					24					
Yleissivistävät oppilaitokset	511	A205								
alle 100 oppilasta					24					
yli 100 oppilasta				12						
Keskiasteen oppilaitokset	521	A210			24					
Korkeakoulut ja tutkimuslaitokset	531, 532	A215					48			
Muut opetusrakennukset mm. kansanopistot yms.	541, 549	A220						60		

A3 – Kokoontumis- ja liiketilat	Rakennus-luokitus 1994	Palotarkastus- luokka	6 kk	12 kk	24 kk	36 kk	48 kk	60 kk	96 kk	120 kk
Liike- ja tavaratalot, myymälähallit, kauppakeskukset										
alle 400 m ²	111, 112, 119	A300								120
400-2 499 m ²	111, 112, 119						48			
2 500- 9 999 m ²	111, 112, 119				24					
10 000 m ² tai enemmän	111, 112, 119		12							
Anniskeluravintolat										
alle 50 asiakaspaikkaa	141	A305							96	
50-500 asiakaspaikkaa	141					36				
yli 500 asiakaspaikkaa	141		12							
Ruokaravintolat ¹⁾										
alle 50 asiakaspaikkaa		A310								120
yli 50 asiakaspaikkaa							60			
Teatteri- ja konserttirakennukset										
paikkaluku yli 300	311, 312	A315	12							
paikkaluku korkeintaan 300							48			
Kirjasto-, museo- ja näyttelyhallirakennukset										
Kirjastot ja museot	322, 323, 324	A320						60		
Näyttelyhallit					24					
Uskonnollisten yhteisöjen rakennukset							48 ²⁾			
Muut kokoontumisrakennukset, kuten seura- ja kerhorakennukset sekä urheilu- ja kuntoilurakennukset								60		
	331, 351, 352, 353, 354, 359, 369	A330								
Liikenteen rakennukset										
lentoterminaalit ja maanalaiset liikenneasemat	161, 162, 163, 164, 169	A335								
muut liikenteen rakennukset ³⁾	161 163, 164, 169		12					60		

1) Kohteella voi olla anniskelulupa, mutta toiminta on painottunut ruokailuun

2) Tilan sallittu maksimihenkilömäärä voi vaikuttaa tarkastusväliin

3) Esim. maanalaiset pysäköintitilat, ei yksittäiset autokatokset

A4 – Teollisuus- ja varastorakennukset	Rakennus-luokitus 1994	Palotarkastus-luokka	6 kk	12 kk	24 kk	36 kk	48 kk	60 kk	96 kk	120 kk
Energiantuotannon rakennukset alle 1 000 m2 1 000 m2 tai enemmän	611, 613	A400			24			60		
Infrastruktuurin kannalta merkittävät eritystä tarkastelua vaativa kohde ¹⁾ muu infrastruktuurille merkittävä kohde ²⁾		A405		12 ³⁾	24 ³⁾		48 ³⁾	60 ³⁾		
Teollisuushallit ja muut teollisuusrakennukset ⁴⁾ alle 1500 m2 1500-4 999 m2 yli 5 000 m2	691, 699	A410			24			60		
Teollisuus- ja pienteollisuustalot ⁴⁾ alle 1 500 m2 1 500 m2 tai enemmän	692	A415			24			60		
Kulkuneuvojen huoltorakennukset alle 1500 m2 1500-4 999 m2 yli 5 000 m2	162	A417			24	36				
Kulkuneuvojen suojarakennukset alle 1 500 m2 1 500-9 999 m2 10 000 m2 tai enemmän	162			12						120
Varastorakennukset alle 1 500 m2 1 500-9 999 m2 10 000 m2 tai enemmän	711, 712, 719 711, 712, 719 711, 712, 719	A420			24			60		120

1) Tunnistettu erityistä tarkastelua vaativaksi kohteeksi

3) Valvonnalla ensisijainen oe-merkitys 12/24kk, muuten 48/60kk

2) Muu infrakohde, esim. vesihuolto, teletekniikka, huoltovarmuuskohteet yms. Toiminnan luonteella voi olla myös merkitystä.

4) Palovaarallisuusluokka otettava huomioon

A5 - Maatalousrakennukset	Rakennus-luoki- tus 1994	Merlot-palotarkas- tus-luokka	6 kk [kpl]	12 kk [kpl]	24 kk [kpl]	36 kk [kpl]	48 kk [kpl]	60 kk [kpl]	96 kk [kpl]	120 kk [kpl]
Kohteella on ympäristönsuojelulain mukainen ympäristö- lupa ¹⁾	811, 819	A500			24					
Kohteella on ympäristönsuojelulain mukainen ilmoitusvel- vollisuus ²⁾	811, 819	A505					48			
Muut eläinsuojat ³⁾	811, 819	A507						60		
Viljatilat	891	A510								
yli 150 ha								60		
kohteella kemikaali-ilmoitus						36				
yhteiskäyttökuivaamo						36				
Muut maataloustuotantorakennukset	893, 899	A510	tapauskohmainen harkinta							
Kasvihuoneet	892	A520								
Ulkopuolisia työntekijöitä 1							48			
Ulkopuolisia työntekijöitä 2-3						36				
Ulkopuolisia työntekijöitä yli 3					24					

1) Eläintilat, joissa vähintään 300 lypsylehmää, 600 emolehmää, 500 lihanautaa, 750 emakkoa, 2000 lihasikaa, 40 000 siipikarjapaikkaa, yli 250 uuhua/vuotta. Huom! Hevosille ei yksiselitteistä lukumäärällistä luparajaa.

2) Eläintilat, joissa 50-299 lypsylehmää, 130-599 emolehmää, 100-499 lihanautaa, 100-749 emakkoa, 250-1999 lihasikaa, vähintään 60 hevosta/ponia, vähintään 250 uuhua/vuotta, 4000-39999 kanaa, 10000-399999 broilieriä

3) Eläintilat, joissa väh. 15 hevosta tai karjaeläinten yhteismäärä väh. 50. Muut tapauskohtaisen harkinnan mukaan erityispiirteet huomioiden (esim. hevosia väh. 10, kun toimintaan liittyy liiketoimintaa ja suurempia ihmismääriä). Harkinnan mukaan myös pienemmän tilat, jos toiminta päätoimista liiketoimintaa, johon liittyy suurehkoja ihmismääriä.

A6 – Muut kohteet	Rak.luokitus 1994	Palotarkastus- luokka	6 kk	12 kk	24 kk	36 kk	48 kk	60 kk	96 kk	120 kk
Toimistot ja työpaikatilat	151	A600								120
Palo- ja pelastustoimen rakennukset rakennuksessa kokoontumistila	721, 722, 729	A605						60		120
Rakennus ei kuulu muuhun ryhmään, mutta on kytketty hä- täkeskukseen ¹⁾		A610						60		
Palo- ja räjähdysvaaralliset tilat kylmä jakeluasema, ei rakennuksia jakeluasemat, esim. liikennemyymälät		A615				36				
					24					
Seveso-kohteet ja muut vastaavat turvallisuusselvityslaitos toimintaperiaatelaitos lupalaitos ilmoituslaitos kemikaaliratapihat ja satamien vaarallisten ainei- den kentät, maaliikenteen logistiikkakeskukset ²⁾		A620		12						
				12						
					24					
						36				
				12						
Turvetuotantoalueet		A625		12						
Kulttuurihistoriallinen rakennus ³⁾ suurelle yleisölle avoin muu kohde asuinrakennus rakennettu kulttuurikonaisuus, alue		A630	Lisäksi tapauskohtainen harkinta tarvittaessa							
				12						
							48			
										120
								60		
Muut rakennukset ja kohteet⁴⁾	999	A635	Tapauskohtainen harkinta							

1) Esim. automaattisella paloilmoittimella varustetut autohallit tai asuinrakennukset

2) Trafi määrittelyt kemikaaliratapihat, logistiikkakeskusten ja maaliikenneterminaalien kohdalla huomiotava toiminnan laajuus ja kemikaalien osuus tavaravirrasta

3) Kulttuurihistoriallisten kohteiden määrittelyssä hyödynnetään Museoviraston 2012 Haag-listausta valtakunnallisesti tärkeistä kohteista

4) Esim. kaivokset ja maanalainen rakentaminen

LIITE 2 – Valvontasuunnitelman toteuman seuranta

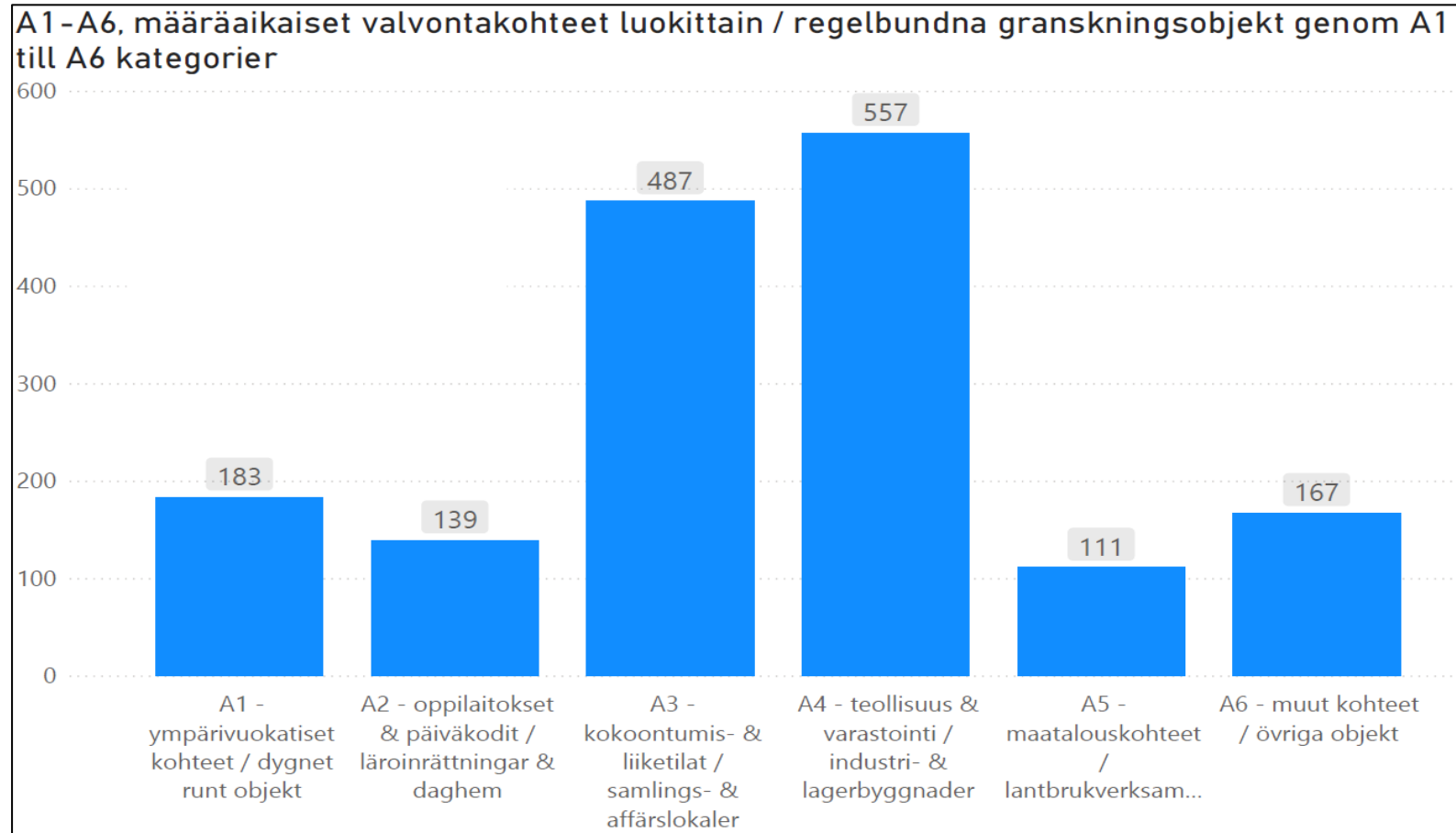
Valvontasuunnitelman toteutumisen seuranta - toteutuneet toimenpiteet																			
Kuluvan vuoden tavoitteet perustuvat tarkasteluhetkeen, muutokset mahdollisia. Arviot ovat 3 vuoden liukuva keskiarvo v.2022 lähtien.																	Kirjaustapamuutos		
		2016		2017		2018		2019		2020		2021		2022		2023	2024		
		lkm	%	lkm	%	lkm	%	lkm	%	lkm	%	lkm	%	lkm	%	lkm	%		
Määräaikaiset valvontakohteet																			
Ympärivuorokautiset kohteet	A1	Tavoite	83	100	105	100	78	100	110	99	83	100	112	99	83	100	110	100	102
		Suoritettu	83		105		78		109		83		111		83		110		
Opetus- ja päivähoitorakennukset	A2	Tavoite	95	100	111	100	67	99	78	100	62	100	78	99	67	100	82	100	64
		Suoritettu	95		111		66		78		62		77		67		82		
Kokoontumis- ja liiketilat	A3	Tavoite	120	99	117	100	123	100	115	99	123	100	123	98	130	100	116	100	116
		Suoritettu	119		117		123		114		123		121		130		116		
Teollisuus- ja varastorakennukset	A4	Tavoite	128	95	122	100	117	100	140	100	134	99	124	98	141	100	137	100	169
		Suoritettu	122		122		117		140		132		121		141		137		
Maatalusrakennukset	A5	Tavoite	36	89	25	100	22	100	21	100	22	100	25	88	19	100	27	100	32
		Suoritettu	32		25		22		21		22		22		19		27		
Muut määräaikaiset kohteet	A6	Tavoite	61	87	67	99	65	100	49	98	44	100	58	98	38	100	39	100	37
		Suoritettu	53		66		65		48		44		57		38		39		
Yhteensä	A1-A6	Tavoite	523	96	547	100	472	100	513	99	468	100	520	98	478	100	511	100	520
		Suoritettu	504		546		471		510		466		509		478		511		
Asuinrakennukset ja taloyhtiöt	A7	Tavoite	142	94	81	93	127	100	110	100	102	100	63	100	100	100	49	100	67
		Suoritettu	134		75		127		110		102		63		100		49		
		lkm	%	lkm	%	lkm	%	lkm	%	lkm	%	lkm	%	lkm	%	lkm	%		
Epäsäännölliset valvontatoimenpiteet																			
Erityinen palotarkastus	Suoritettu													66		77			
Asiakirjavalvonta	Suoritettu	331		289		245		229		164		126		258		377			
Jälkivalvonta	Suoritettu	8		21		17		80		79		123		72		27			
Kemikaalipäätökset	Suoritettu	42		38		10		18		34		38		43		35			
Muut valvontatehtävät	Suoritettu	664		665		770		646		761		636		669		641			
Poistumisturvallisuusselvitysten käsittely	Suoritettu	32		31		19		30		20		30		22		27			
Yhteensä	Arvio	800	135	800	131	800	133	800	125	800	132	800	119	1005	106	1025	116	1067	
	Suoritettu	1077		1044		1061		1003		1058		953		1064		1184			
		lkm	%	lkm	%	lkm	%	lkm	%	lkm	%	lkm	%	lkm	%	lkm	%		
Asiantuntijapalvelut (lausunnot, neuvonta yms.) (Kirjattu vuodesta 2019 lähtien)	Arvio	200		200		200		200		200		200		255		256		270	
	Suoritettu	210	105	230	115	185	93	260	130	210	105	297	149	262	103	252	98		
		lkm	%	lkm	%	lkm	%	lkm	%	lkm	%	lkm	%	lkm	%	lkm	%		
Paloturvallisuuden itsearviointi (yhden ja kahden huoneiston pienkiinteistöt)	Lähetetty	2381	94	2540	94	2269	92	2441	93	2389	91	2466	97	1804	89	2863	88		
	Palautettu	2250		2379		2077		2270		2174		2395		1597		2518			
	Suoritettu	131	100	88	97	173	99	72	96	153	97	56	99	97	94	356	100		
		lkm	%	lkm	%	lkm	%	lkm	%	lkm	%	lkm	%	lkm	%	lkm	%		
Valvontatoimenpiteet yhteensä	Yht.arvio	3904		4087		3741		3954		3857		4049		3642		4704			
	Suoritettu	4306	110	4362	107	4094	109	4225	107	4163	108	4273	106	3598	99	4870	104		
		lkm		lkm		lkm		lkm		lkm		lkm		lkm		lkm			
Päivystävän palotarkastaja tehtävät	Suoritettu	1016		1047		1144		1246		1086		1224		1297		1314			

LIITE 3 – Maksutaksa 1.1.2024 alkaen

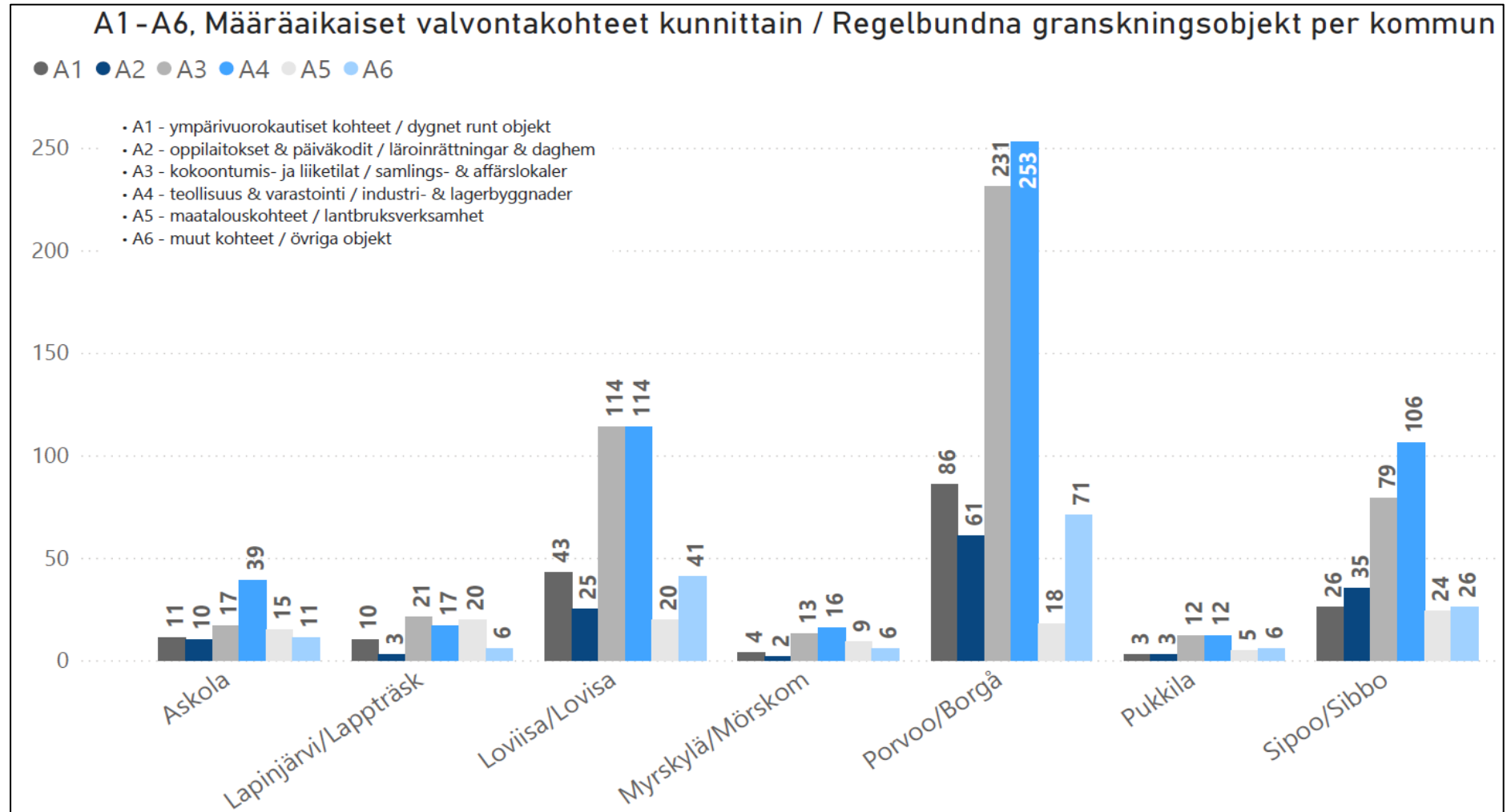
1. Pelastuslain mukaisten valvontatoimenpiteiden valvontamaksut		
Valvontasuunnitelman mukaisten kohteiden valvontamaksut Perusmaksu sisältää 2 h kohdekäynnin, sen ylittävältä ajalta peritään 53,00 € / alkava tunti	Maksu alv 0 %	Lakiperuste
Määräaikainen eli yleinen palotarkastus	106,00 €	Pelastuslaki 379/2011 96§ ja 79§
Jälkipalotarkastus	106,00 €	Pelastuslaki 379/2011 96§ ja 79§
Jälkivalvonta asiakirjavalvonta ilman kohdekäyntiä	0,00 €	Pelastuslaki 379/2011 96§ ja 79§
Pyydetty ylimääräinen palotarkastus	106,00 €	Pelastuslaki 379/2011 96§ ja 79§
Rakennusluvassa edellytetty tarkastus rakennushankkeen aikana	106,00 €	Pelastuslaki 379/2011 96§ ja 79§
Rakennusluvassa edellytetyn tarkastuksen ennakokatselmus	106,00 €	Pelastuslaki 379/2011 96§ ja 79§
Yleisötapauhtuman palotarkastus sisältäen mahdolliset kemikaali-, nestekaasu- ja erikoistehostetarkastukset sekä päätökset	106,00 €	Pelastuslaki 379/2011 96§ ja 79§ sekä VNa 685/2015 38§
Asuinrakennuksiin kohdistuvat valvontamaksut Perusmaksu sisältää 1 h kohdekäynnin, sen ylittävältä ajalta peritään 53,00 € / alkava tunti	Maksu alv 0 %	Lakiperuste
Asuinrakennuksen yleinen palotarkastus. 1 h ylittävältä kohdekäynniltä ei peritä erillistä maksua.	0,00 €	Pelastuslaki 379/2011 96§ ja 79§
Pientalon jälkipalotarkastus.	0,00 €	Pelastuslaki 379/2011 96§ ja 79§
Pelastussuunnitelmavelvollisen asuinrakennuksen jälkipalotarkastus. Tämä maksu peritään myös niiden kohteiden palotarkastuksista, jotka eivät ole palauttaneet paloturvallisuuden itsearviointilomaketta.	53,00 €	Pelastuslaki 379/2011 96§ ja 79§
Asuinrakennuksen paloturvallisuuden jälkivalvonta asiakirjavalvontana ilman kohdekäyntiä	0,00 €	Pelastuslaki 379/2011 96§ ja 79§
Asuinrakennuksen pyydetty ylimääräinen palotarkastus	53,00 €	Pelastuslaki 379/2011 96§ ja 79§
Asuinrakennuksen rakennusluvassa edellytetty käyttöönottovalvonta eli erityinen palotarkastus. Tämä maksu koskee sekä pientaloja että pelastussuunnitelmavelvollisia asuinrakennuksia	53,00 €	Pelastuslaki 379/2011 96§ ja 79§

2. Kemikaalilainsäädännön mukaisten valvontatoimenpiteiden valvontamaksut		
Toimenpide	Maksu alv 0 %	Lakiperuste
Kemikaalien vähäisestä käsittelystä tai varastoinnista saapuneen ilmoituksen johdosta tehty pelastusviranomaisen päätös	212,00 €	Kemikaaliturvallisuuslaki 390/2005 24§ sekä VNa 685/2015 5§, 33§ ja 36§
Tilapäistä toimintaa, muutostyötä tai nestekaasun vähittäismyyntiä koskevan kemikaalien vähäisestä käsittelystä tai varastoinnista saapuneen ilmoituksen johdosta tehty pelastusviranomaisen päätös	106,00 €	Kemikaaliturvallisuuslaki 390/2005 24§ sekä VNa 685/2015 34§, 36§, 42§
Kemikaalien vähäistä käsittelyä tai varastointia harjoittavan laitoksen tarkastus tai muutostyön tarkastus. Perusmaksu sisältää 2 h kohdekäynnin, sen ylitävältä ajalta peritään 53,00 € / alkava tunti	106,00 €	Kemikaaliturvallisuuslaki 390/2005 24§, 27a§ sekä VNa 685/2015 37§, 40§
Öljylämmityslaitteiston käyttöönotto- tai muutostarkastus. Perusmaksu sisältää 1 h kohdekäynnin, sen ylitävältä ajalta peritään 53,00 € / alkava tunti	53,00 €	VNa 685/2015 39§
Räjähteiden tilapäistä varastointia (esim. työmaan tilapäinen räjähdevarasto) tarkastus. Perusmaksu sisältää 2 h kohdekäynnin, sen ylitävältä ajalta peritään 53,00 € / alkava tunti	106,00 €	Kemikaaliturvallisuuslaki 390/2005 59a§ sekä VNa 685/2015 24§
Pelastusviranomaisen päätös ilmoitukseen räjähteiden tai palo- ja räjähdysvaarallisten kemikaalien käytöstä erikoistehosteina	53,00 €	Kemikaaliturvallisuuslaki 390/2005 81§
Pelastusviranomaisen päätös ilotulitteiden ja pyroteknisten tuotteiden varastoinnista kaupan yhteydessä	106,00 €	Kemikaaliturvallisuuslaki 390/2005 63§
Pelastusviranomaisen tarkastus ilotulitteiden ja pyroteknisten tuotteiden varastoinnista kaupan yhteydessä. Perusmaksu sisältää 1 h kohdekäynnin, sen ylitävältä ajalta peritään 53,00 € / alkava tunti	53,00 €	Kemikaaliturvallisuuslaki 390/2005 63§
Päätös ilotulitteiden käytöstä muuna kuin asetuksessa (31.12. klo. 18.00 - 1.1. klo 02.00) sallimana aikana	0,00 €	Kemikaaliturvallisuuslaki 390/2005 91§
3. Toistuva erheellinen paloilmoitus		
Kolmas ja sitä seuraavat vuoden sisään tapahtuvat erheelliset paloilmoitukset samasta kohteesta katsotaan toistuvaksi	1237,00 €	Pelastuslaki 379/2011 96 §

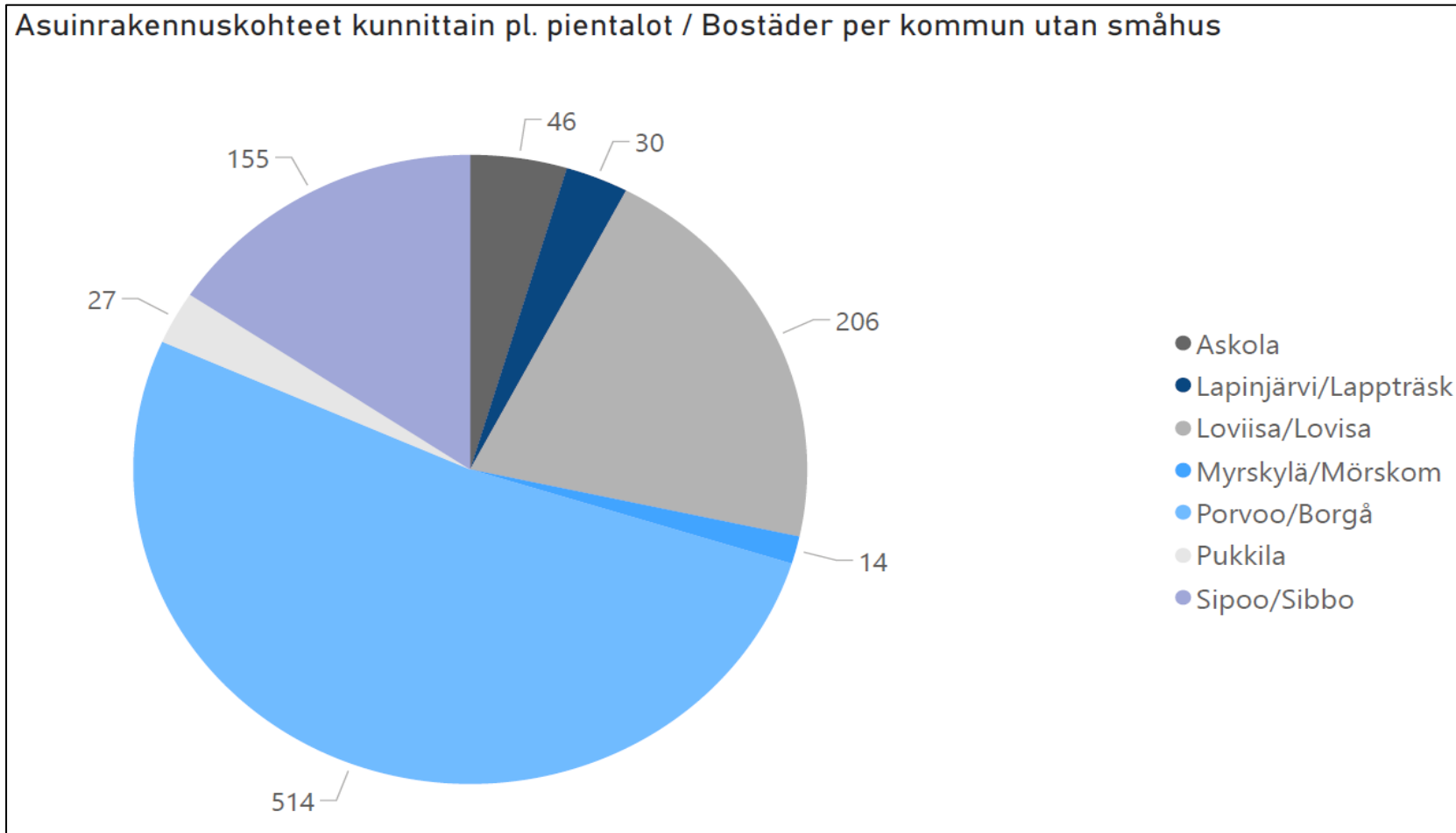
LIITE 4 – Toimintaympäristö ja valvontakohteet

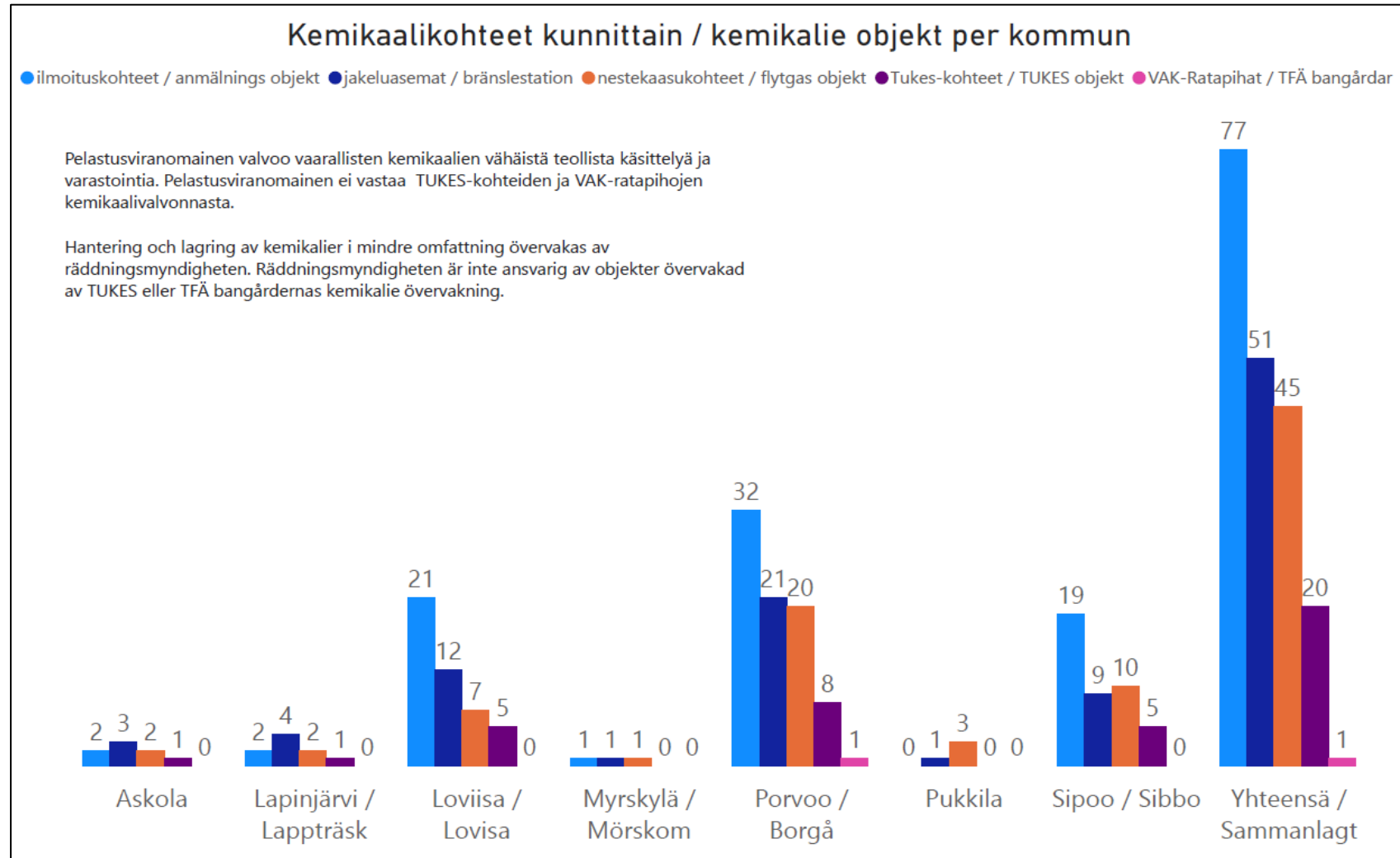
Kuva 2 Määräaikaisen valvonnan kohteet kohdeluokittain 12/2023

Kuva 3 Määräaikaisen valvonnan kohteet kunnittain 12/2023

Kuva 4 Määräaikaisen valvonnan asuinrakennuskohteet (taloyhtiöt ym.) 12/2023

Kuva 5 Kemikaalikohteet, 12/2023

LIITE 5 – Palontutkinnan ja turvallisuusviestinnän tilastot

Itä-Uudenmaan pelastuslaitos											
Palontutkintatilasto (2-tason palontutkinta)											
Onnettomuustyyppi (ensisijainen)	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Rakennuspalo	14	18	15	23	25	11	21	14	22	14	14
Rakennuspalovaara	2	3	0	4	2	3	4	2	2	2	0
Maastopalo	0	0	0	0	0	1	0	1	1	2	35
Liikennevälinepalo	0	1	2	1	0	0	0	0	0	0	0
Muu tulipalo	1	0	0	0	0	0	0	1	2	3	3
Yhteensä	17	22	17	28	27	15	25	18	27	21	52

Lähde: Pronto/TK

Turvallisuusviestintätilasto - koulutukset							
Vuosi	Väkiluku	Tilaisuuksien lukumäärä	Osallistujien lukumäärä	Osallistujia väkiluvusta (%)	*Toteuttajaorganisaatio		
					Päätoiminen henkilöstö	Sivutoiminen henkilöstö	Vapaaehtoinen palokunta
2016	96 531	107	3 062	3	99	2	8
2017	97 033	113	3 627	4	102	5	11
2018	97 159	106	3 546	4	105	2	4
2019	97 263	85	3 511	4	77	0	10
**2020	97 613	24	490	1	23	1	1
2021	98 254	45	3 797	4	38	0	48
2022	99 073	71	3 836	4	55	2	18
2023	98 972	65	3 832	4	62	2	1

Turvallisuusviestintätilasto - messut tai muu yleisötilaisuus							
Vuosi	Väkiluku	Tilaisuuksien lukumäärä	Osallistujien lukumäärä	Osallistujia väkiluvusta (%)	*Toteuttajaorganisaatio		
					Päätoiminen henkilöstö	Sivutoiminen henkilöstö	Vapaaehtoinen palokunta
2016	96 531	31	5 198	5	13	9	11
2017	97 033	24	9 859	10	10	10	6
2018	97 159	12	1 875	2	7	3	2
2019	97 263	30	7 719	8	11	8	14
2020	97 613	6	1 160	1	3	3	1
2021	98 254	3	821	1	2	0	2
2022	99 073	17	3 431	3	6	2	9
***2023	98 972	6	113 433	115	4	2	0

*) Luvut kertovat kuinka monessa tapahtumassa ko. organisaatio on ollut (samassa tapahtumassa voi olla useampi organisaatio)

***) Covid-19 -epidemia 2020

***) Asuntomessut Loviisassa kesällä 2023

Lähde: Pronto/TK